

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

XXIV. évfolyam

Szobotica, VASÁRNAP 1923. március 4.

62. szám

Megjelenik minden reggel, ünnep után és hétfőn délben
TELEFON SZÁM: Kiadóhivatal 8-58, Szerkesztőség 5-10

Előfizetési ár negyedévre 135 dinár

SZERKESZTŐSÉG: Kralja Alexandra-utca 4 szám alatt
Kiadóhivatal: Kralja Alexandra-utca 1 (Leibach-palota)

Utmutatás

Irta: Végh Lajos dr.

Nem hiszem, hogy volna komoly politikus, a ki a mostani választástól oly eredményt vár, hogy valamelyik párt többséget kap. Sőt, arra sincs kilátás, hogy a választásból kikerült pártokból egy kormányképes koalíciót lehessen létrehozni. A felületes szemlélőben tehát meg van a hajlandóság a mostani választásoknak semmi fontosságot sem tulajdonítani; hisz az eredmény — ugymond — egy ütet tapló sem ér.

Nagyon téved, a ki így gondolkodik. A mostani választásoknak alighanem döntő eredménye lesz közvetlenül a pártok, közvetve az ország további sorsára.

A régi Szerbiában a parlamenti alkotmány óta két párt képviselte a politikai irányezsméket. A radikális párt és a régi naprednják és samo stálcikból kialakult demokrata párt. Az előbbieket — nevük dacára — konzervatíveknek, az utóbbiakat liberálisoknak nevezhetjük. Ha a beipolitikában nem is volt közöttük mélyebb elvi eltérés, annál inkább kiformalódott az ellentét a külpolitikában.

A kis országból azonban nagy ország lett s nemcsak ez, hanem a külső körülmények, az európai erőviszonyok is lényegesen megváltoztak. Ugy a belső, mint a külső viszonyok tehát nagyrészt mások, csupán a két politikai párt maradt ugyszólván ugyanaz. Megmaradtak vezéreknek a régi emberek a régi ideákkal. A milyen keveset felejtettek a múltból, oly keveset tanultak a jövő számára.

Biologiai törvény, hogy azok az egyedek, amelyek nem tudnak alkalmazkodni a változott külső körülményekhez, elpusztulnak. Ez az élettani törvény társadalmi törvény is.

A mostani választás lesz a selejtező hatalom. Nem oly értelemben, hogy a legalkalmasabbak fognak győztesként kikerülni. Távollról sem. Naivitás volna állítani, hogy a választó tömegek természetesen tudatosan működnek; de állítom, hogy a mostani kinyilatkozás egy egységes belső érzés eredménye lesz.

Ez az egységes érzés: az elégedetlenség. Elégedetlenség a belpolitika és elégedetlenség a külpolitika terén. A ki szándékosan nem dugja be a füleit, annak halani kell az általános elégedetlenség ütemes moráját.

Miből táplálkozik ez az elégedetlenség? Legfőképp a drágaságból! A népek érzésvilágát tartósan nem az ideológiák fűtik. Erre az anyagiak alkalmassak. A cselekvések folyamatos rugóit ebben kell keresni.

Mindenki tapasztalja, hogy a

drágaság hónapról-hónapra fokozódik és mindenki érzi, hogy ez inásként is lehetne. A cseh korona egyenes leszármazottja az osztrák magyar koronának és mégis háromszor akkora a vásárló ereje, mint a dinárnak. A Jugoszláv Királyság pedig természeti kincsekben gazdagabb mint a Cseh Királyság és ezenfelül mi a legyőzött hatalmaktól jelentékeny hadi kárpótlásban is részesülünk. Tehát valahol hibának kell lenni. Még pedig súlyos hibának. Ezt a hibát egy kis gyakorlati érzéssel a józan népelme is könnyen megtalálja. A bel- és külpolitikai gazdálkodás — mondhatnók *gazdálkodás* — eredője ez. A belpolitikában főleg az agrár kérdésnek az elhamarkodott és kontár kezelése a legkiadósabb. Megdöbbentő statisztikai adatok állnak itt már is rendelkezésünkre. A jobb termelésnek, a mely pedig egyedül képes a külkereskedelmi mérlegünket megjavítani és ez által a valutánkat feljavítani, hosszú időre befűtültek. Ezt a nép jól látja és tudja. A külpolitikai hibákat inkább csak érzi. Pedig ezek még kiadósabbak. A régi és harciasideológián alapuló politikai okokból való elzárkózás attól a külföldtől, a mellyel évszázadokon át egy gazdasági terület volt. És ugyanezen indokból a nagy harci felkészültség!

A két, történelmi politikai párt vezetőinek nagyobbik része nem tud kibujni a régi mondurból. Még ma is mellvértés és harci sisakot ölt, ha kimegy a fórumra. A külső mutatja a belső tartalmat. Békétlen befelé és különösen békétlen kifelé. Általános emberi magaslatra felemelkedni alig tudnak. És ha igen, azon sziklaszilárdan megállani és ahoz mérten cselekedni végkép képtelenek. Azt a kevés politikust, aki a faji megértés és a gazdasági közösség alapjára próbál egy-egy bátortalan lépést tenni, a mai uralkodó elemek a régi iskolából kelt politikai jelszavakkal stigmatizálják. Mig tehát a nép nem nyilatkozik nincs kilátás politikai jobbra fordulásra.

Ezért tartom én a mostani választást fontosnak és talán — remélem — döntőnek. Maga az a nagy kaosz, az az iránykereső forrongás, a mely a választási küzdelmet jellemzi, mutatja, hogy valamit keres. Keresi a kivezető utat a mocsárból, amely már-már elmerüléssel fenyeget.

Végleges kialakulásról, persze szó sem lehet. Annyira optimisták nem vagyunk. De hogy meghuzzák a lélekharangot a két nagy történelmi párt régi politi-

kája fölött, azt a jelek pontosan mutatják. Az, ami volt, az elmúlt. Azt érintetlenül fentartani nem lehet. Az új és egészségesebb eszmeáramlatok új embereket hoznak a felszínre és azé a politikusé lesz a jövő, aki a nép életestének ütőerén tartva a kezét, megérti ezeket a sokáig amugy sem visszaszorítható áramlatokat és maga köré gyűjti azokat az elemeket, akik a *belső és külső béke talaján állanak és a kölcsönös megértést, a történelmi politikai jogok tisztelgetben tartását és a gazdasági erők zavartalan működését kívánják.*

Hogy a történelmi két pártban ezek a modern és emberséges politikai irányezsmék csiréznek és működnek, minden kétséget kizáróan bizonyítja az, hogy ez a kormányképes volt két párt több frakcióra töredezett. Az elvek harcát tehát nem a két nagy párt között, hanem e pártokból kialakult frakciók között kell keresnünk, mert ezek ott megvannak és ezek ott egymással most megütököznek.

A régi keretek föntartása nem hiba, de hogy azt az igazi béke és a gazdasági törvényekkel számot vető eszmékkel megtölteni nem tudják, végzetes hiba.

Ezért hisszük, hogy ez a választás utmutatás lesz arra, hogy

ki és mily alapon csinálja majd meg újabb választással az ország végleges képviselőit és annak jövő politikáját. Bizunk benne, hogy az illetékes tényezők a most megnyilatkozó népitől le fogja vonni a helyes konzekvenciákat. Dehát nem fölösleges nyomtatékosan rámutatni, hogy minden választó, amikor az urna fölött tartja a kezét, ne nézzen se jobbra, se balra; ne hallgasson a multtal ellentétes ígéretekre, fenyegetésekre, hanem úgy, amint azt a jóérzése amugy is meg sugja, szaporítsa a szavait azoknak az újabb alakulatoknak, amelyek az imént hangsúlyozott elveket és nem személyes és hatalmi érdekeket képviselnek a küzdelemben.

Ezek a nézetek nem a Magyar Párt szemüvegén keresztül vetődtek. Ezek a gondolatok a népek szélesebb rétegeit mozgatják. A materiális okokból fakadt elégedetlenség általános természetű hatóanyag, amelytől a szláv honfitársaink sem mentesek. És bár igaz, hogy a Magyar Párt passzivitásba kényszerült, mégsem hunyhatunk szemet ama a tény előtt, hogy a párttagok egy része a párt-határozat ellenére mégis az urnák elé járul.

A homályos utvesztőkben az utmutatóra szükség van.

Szusakra bevonultak a jugoszláv csapatok Megkezdődött a rapallói szerződés végrehajtása — Incidens nélkül folyt le a kiűrités

Szusákról jelentik: Szombaton reggel 8 óra 30 perckor az utolsó olasz csapatok is elhagyták Szusákot. A jugoszláv csendőrség azonnal bevonult és megszállotta a Fiumébe vezető hid jugoszláv oldalát.

Röviddel ezután, 10 óra 15 perckor kezdődött meg a jugoszláv hadsereg bevonulása. A várost a bevonulás örömeire fellobogózták és a katonákat pedig virágosóval fogadták.

Zagrebből két teljes vonatszerelvénnyel megérkeztek a nacionalisták, az egyetemi ifjuság és a dal-egyesületek küldöttségei.

Szusák bejártánál Hlobolár kormánybiztos üdvözölte a bevonuló csapatokat, majd Ribaraz Ottokár, az abbáziai paritásos bizottság elnöke mondott nagyhatású beszédet. Az üdvözlésekre a bevonuló csapatok parancsnoka, Rekalics ezredes válaszolt.

Délelőtt a városi törvényhatóság diszközgyűlést tartott, délben a polgármester a csapatok és polgári hatóságok tiszteletére az Adria-szállóban diszcedet adott, este bankett és nagy tűzijáték volt. A lakosság körében nagyon lelkes hangulat uralkodik a többéves olasz megszállás megszűnése miatt.

Fiumében tüntetnek a fascisták

Szusákról jelentik: Szusák kiűritése napján a fiumei olasz fascisták a kombattáns olasz csapatokkal együtt nagy tüntetést rendeztek Fiumében, a Zanella-kormány bu-

kásának egy éves fordulójának ürügye alatt. A tüntető menet kivonult a temetőbe az egy év előtt el-esett fascisták sírjához és koszorukat helyeztek a sírokra.

Az abbáziai tárgyalások

Szusákról jelentik: A paritásos bizottság ülését a Stelania szállóban tartották meg. Érdekes, hogy-ugyan-ebben a teremben találkoztak 1914-ben Berthold gróf és San Giuliani olasz külügyminiszter, amikor a hármasszövetség megújításáról tárgyaltak.

Az ülésen Fiume szabad állam és Jugoszlávia új határaitól és a fiumei hid forgalmáról tárgyaltak. Mindkét kérdésben teljes megegyezés jött létre.

Az eddigi utlevelek még 14 napig maradnak érvényben. A hid egyik oldalán a jugoszláv határőrség, a fiumei oldalán pedig az olasz hatóságok végzik az ellenőrzést.

Szóba került a vámos kérdése és Szusák világitással való ellátása, valamint a telefonösszeköttetés kérdése is, miután ezeknek a központja

Fiumében van. A telefonösszeköttetést Fiumén keresztül cenzuramentesen fogják lebonyolítani.

A tárgyalások további eredményei még ismeretlenek.

Megkezdődik Dalmácia kiűritése

Splitből jelentik: Mértékadó helyről származó értesülés szerint szombaton kezdik meg az olaszok a harmadik zóna kiűritését is. A jugoszláv hatóságok északnyugaton Goricét és Novigradot fogják először megszállni. A polgári tisztviselők és a csendőrség egy hadihajón fognak megérkezni a kikötőbe.

Hol szavaznak Suboticán

A szavazóhelyek beosztása

A március 18-ig megtartandó választások részére Suboticán megtörtént a szavazóhelyek kijelölése. Eszerint Suboticán huszonegy szavazóhely lesz és az egyes szavazók lakásuk szerint a következő szavazóhelyeken szavazhatnak.

I. Az I. kör szavazók a »Vörös Ökör« iskolában. II. A II. kör szavazók a »Szent György« iskolában. III. A III. kör szavazók a Gunduli eseva-utca 53-tól a Jadranska-utca 18-ig a Szent Rókus-ovodában. IV. A III. kör szavazók a Jadranska-utca 16-tól a Sirotańska-utca 8-ig a II. kör ovodában. V. A IV. körnek a Cirill-Method 19-től a Palmaticseva-utca 125-ig terjedő része a IV. kör ovodában. VI. A IV. körnek a Palmaticseva-utca 119-től a Sudarevičeva-utca 34-ig a »Galamb« iskolában. VII. Az V. körnek a Sombori-utól a Osjeska-utca-ig tartó része a Gajevoj-utcai ovodában. VIII. A V. kör további része a Bajai-uti elemi iskolában. IX. A VI.—VII. kör szavazók a »Jasibara« iskolában. X. A VIII. kör szavazók a szerb elemi iskolában. XI. A nyugati ugarok és Sándor szavazói a sándori szerb iskolában. XII. Verusics 1-től 30-ig a régi »Bika« iskolában. XIII. Verusics további része az »Oviiroj« iskolában. XIV. Zsednik és Dobnačica szavazói a zsedniki központi iskolában. XV. Györgyén és Pavlovac szavazói a pavlovaci állomáson lévő iskolában. XVI. Sebesics 1-től 300-ig és a Bajai-szölők a »Jakobsics« iskolában. XVII. Sebesics to-

vábbi része a mérgesi »Görög« iskolában. XVIII. Tavankut 1-től 125-ig a »Skendorovo« iskolában. XIX. Tavankut további része a központi iskolában. XX. Kelebia, a Majsai szölők és a Halasi-szölők szavazói a szerb iskolában. XXI. Palics, Lu-

dos, Tompa, a Szegedi-szölők, Radonovac és a Buckák szavazói a »Bibichat« iskolában.

A városi tanács ezt a szavazóhely-beosztást szombaton készítette el és azt falragaszok útján közzé fogja tenni.

A szuboticiai vallásháború

Büntetik a katolikus tanulókat — Az egyház szabad kezét követel a gimnáziumi hitoktatás kérdésében

A szuboticiai állami főgimnáziumban már hónapok óta folyó vallásháborús ügye fordulat előtt áll. A legutolsó napokban annyira elmérgesedett már a helyzet a gimnázium igazgatósága és a katolikus vallású diákok nagyrésze között, hogy *Pletikoszits* András dr. főispán elerkezettnek látta már az idejét annak, hogy a kínos ügynek véget vessen.

A vallásháború, amely a gimnáziumban azóta állandóan napirenden van, amióta a közoktatásügyi miniszter *Szkenderovics* Antal hitoktatást minden komoly ok és előzetes eljárás nélkül felfüggesztette állásától és amely akkor mérgesedett el, amikor az újonnan kinevezett hitoktatót *Vicsics Lajost*, kitiltották az egyházi hatóságok a *suboticiai templomokból*, úgy, hogy a papi rendjét is kénytelen volt elhagyni, az utóbbi időben még súlyosabb következményekkel járt.

A gimnázium katolikus tanulói már hetek óta sztrájkolnak, *nem járnak hittanóra*, mert nem hajlandók az új hitoktató tanításait meghallgatni. Ez a példátlan álló eset mindinkább tarthatatlanná tette a katolikus tanulók helyzetét a gimnáziumban és hiába való volt a bunyevác szülők panaszos memorandum a, a gimnázium igazgatósága, ahelyett, hogy elégtételt adott volna a katolikusoknak, *a legszigorúbb büntetéseket róta a hittanórákról elmaradó katolikus tanulókra*. A gimnázium igazgatósága a legutolsó napokban már napi hat órai elzárással büntette meg azokat a tanulókat, akik megtagadták a hittanórák látogatását.

Erre a szigorú büntetésre azután a bácskai egyházmegye feje, *Budanovics* Lajos apostoli adminisztrátor hasonlóan szigorú intézkedéssel válaszolt. Az apostoli adminisztrátor ugyanis arra az esetre, ha a gimnázium igazgatósága nem vonja vissza ezeket a büntetéseket és a katolikus tanulók lelki függetlenségét ilyen példátlan módon korlátozza, *a gimnáziumi hitoktatást kitiltotta valamennyi suboticiai katolikus templomból*, aminél fogva a katolikus diákok testületileg nem látogathatták volna a templomokat.

A gimnázium igazgatósága ennek ellenére sem vonta vissza a katolikus tanulókra kiszabott büntetéseket és azokat a diákok néhány napja már ki is töltik. Ezzel végleg kitört a harc a gimnázium igazgatósága és a katolikus egyház között és rendkívüli elkeseredést keltett a katolikus szülők között.

Hogy ezen a fonák helyzeten segítsen, *Pletikoszits* András dr. főispán szombaton délelőtt tanácskozást hívott össze, melyen megjelent *Budanovics* Lajos apostoli adminisztrátor, a gimnázium részéről pedig *Borovnyák* Tibor igazgató és a kérdés minden részletét megbeszéltek.

A tárgyalások eredményéről nem adtak ki közlést, azonban, amint a »Bácsmegyei Napló« munkatársa megbízható egyházi körökből értesül, *azon bár történt közeledés, meg egyezés még nem jött létre*. *Budanovics* Lajos apostoli adminisztrátor a tárgyalásokon hangsúlyozottan kifejezte, *hogy a katolikus egyház teljesen szabad kezét követel a gimnáziumi hitoktatás-válság megoldásának kérdésében és a megegyezés első és legfontosabb feltétele, hogy a jelenlegi hitoktató, Vicsics Lajos azonnal hagyja el állását*. Ebből a két követelésből az egyház semmi szín alatt nem hajlandó engedni.

Borovnyák Tibor gimnáziumi igazgató ezzel szemben kijelentette, *hogy neki nincs joga az ügyben önhatalmulag intézkedni hanem azonnal meg kellene egyeznie az egyházzal*. Az egyház pedig megtagadta az egyeztetést és az ügyet az állam bíróságára bízta.

A tárgyalásokon *Borovnyák* Tibor kijelentette, *hogy neki nincs joga az ügyben önhatalmulag intézkedni hanem azonnal meg kellene egyeznie az egyházzal*. Az egyház pedig megtagadta az egyeztetést és az ügyet az állam bíróságára bízta.

nal jelentést fog tenni fölöttes hatóságának a közoktatásügyi miniszteriumnak és kérni fogja a sürgős döntést. *Borovnyák* igazgató egyébként megígérte, *hogy addig is, amíg ez a döntés megérkezik, a legnagyobb jóindulattal fogja kezelni a katolikus tanulók ügyét*.

Budanovics Lajos apostoli adminisztrátor azon kívánságára, hogy a döntés megtörténteig *ne büntessék a katolikus tanulókat*, *Borovnyák* igazgató nem tett határozott ígéretet.

Pletikoszits főispán a tárgyalások folyamán hangsúlyozta, hogy mindent meg fog tenni, hogy *a kultuskormány a katolikusok kívánsága szerint rendezze végre ezt a kérdést*. Egyházi körökben is remélik, hogy a szombati tanácskozás annyira előre vitte az ügyet a döntés útján, hogy most már létrejön a megegyezés, amelynek *Szkenderovics* Antal volt hitoktató személye sem lehet az akadálya, aki most már kinevezett püspöki titkár.

Két gyűlés egy dobogón

A radikálisok és a Protics-párt gyűlése Piroson

Szombaton délután a Novisad melletti *Piros* községben a radikális párt népgyűlést tartott, amelyen *Györgyeovics* Mita radikális párti jelölt fejtette ki programját.

A beszéd alatt megjelentek dr. *Hadzsi* Koszta és dr. *Micsatek* Lajos vezetésével a Protics párti független radikálisok, akik nem tudták, hogy a radikálisoknak gyűlésük van, szintén gyűlést akartak tartani. A jelenlévők megkérték a Protics-pártiakat, hogy várják be, míg a másik párt gyűlése véget ér. Az ellenpárt ebbe beleegyezett s türelmesen megvárta a radikális gyűlés befejezését s nyomban utána megtartotta a maga gyűlését. A pirosiak közvetlenül egymás után hallgathatták végig a radikális és a Protics párt programját. A Protics párti gyűlésen dr. *Hadzsi* szerbül és magyarul, dr. *Micsatek* szerbül beszélt nagy hatással.

Egyébként *Piros*-nak ugyancsak kijutott a gyűlésekből. Holnap a jobboldali földműves párt is népgyűlést tart, hogy a pirosi választókat megnyerje. Ha egy kis szerencséje van, egyúttal tarthatja népgyűlését a baloldali földművespárttal.

Antalka megint köszön az Uristennek

Irla: Zsoldos László

— De az mégis csak borzasztó, szívérem — tört ki Antalkánéból a keserűség amint a kora délután szürke felhőmályban csendesen töprengett az urával a kopott zöld diványon — az mégis csak borzasztó, hogy szegény Arankának az idén se tudjunk semmi husvét-i ajándékot venni!

A férfi nem felelt: az efféle kifakadásokra önála már a hallgatás volt a válasza. Az asszony azonban folytatta:

— Tavaly se kapott semmit szegényke.

— Rossz volt — szólalt meg az ember és cinikusan nevetett.

— Igen, ráfogod szegénykére, hogy rossz volt! — nézett rá szemrehányón a sápadtképzű fiatal anya.

Antalka szinte gyerekesen vihogott — Ejh, hát csak ki kellett magyarul, nem előtte valahogy a dolgot.

Most az asszony hallgatott egy darabig. Perc múlva szólalt meg csupán, durrzó hangon ümmögve:

— Így meg igazságtalan voltál iránfa. A feltámadás ünnepén követted el ellene a legnagyobb méltánytalanságot.

— En?

— Igen, te. Ráfogod szegénykére, hogy rossz volt, pedig olyan jó, akár a falat kenyér. És ahelyett, hogy magunkhoz szorítottad volna a nyomorúságunkban, eltasztottad magadtól. És így is megrendítettél a hitében, Igen.

A szegény kishivatalnok gyámoltalanul vonogatta a vállát.

— Pedig most sem lesz másképpen, Arany most sem. Amint látod, már dél után három óra. Nálunk pedig vaj-

kenyér lesz vacsorára, szacharinos teával. Ünnepi kiadás.

Aranka mamája előregörnyedve kulcsolta össze térdén a kezét.

— Nyomorult élet. Még annak az egy gyereknek sem lehet szerezni egy kis örömet.

Hirtelen felkapta a fejét.

— És most mit fogsz neki mondani?

A férfi újra vállatvont.

— Vigyázz, fiám! Nehogy azzal állj elő neki megint, hogy rossz volt! Mert egész éven át egyebet sem tett, mint hogy valahányszor megcsókoltam vagy megcirógattam, mindig azt kérdezte szegényke:

— Úgy-e, anyuskám, most mindig jó vagyok?

— És te persze boldogjában ráhagyatad, hogy (itt szinte csufolódo leit a hangja): mindig jó vagy, drágaságom, mindig!

— Természetesen!

— Elég rosszul tetted. Látod ha előrelátó anya vagy és meggondoltad volna, hogy ez a husvét talán még a tavalyinál is rosszabb lesz, aminthogy rosszabb is, legalább ötven százalékkal — akkor kellett volna hagynod minden eshetőségre egy vészkijáratot az ajándék dolgában.

— Így azonban — folytatta hosszabb szünet után Antalka, miálatt felesége az egyre sűrűsödő homályban úgy ült mellette, mint valami gubbaszkodó álomszobor —, így azonban nem marad hátra más, mint hogy ha Aranka hazajön — (De hol is van ilyen soká? — A vajért küldtem te — szolt gépészen az asszony), majd szépen ideveszszuk az öllünkbe vagy magunk közé és valahogy megmagyarázzuk neki a husvétot. Hogy a piros tojást nagyon drágán árulják a boltban és énnekem meg nincs egyfillérem se, mert a holnapi meg-

holnaputáni enniavalóra, meg a huszonöt kiló szénre meg a tíz kiló fára elfizetem mindent.

— Ezt akarod neki megmondani? — mozdult meg riadtan az anya.

— No igen. Hát mit mondjak? Meg a holnapi kiló liszt, meg a négy kiló burgonya két napra, a kiló borjúhús, meg a félkiló cukor és hogy az ünnepen tejeskávé is lesz. No hát? Ez legalább igaz. És egyúttal a tavalyi rosszaságot is visszavonom. Megmondom neki, hogy tavaly is jó volt, csak becsaptam.

— De Tóni!

— Igen — kezdett tüzelni Antalka Antal — és legalább egyúttal igazolni is fogom előtte magamat. Megmondom, hogy hiába bíztam, az Isten felénk sem néz. És hogy most már én sem akarok többé az Isten felé nézni. Igen! Te tudod — nézett élnéken az asszonyra —, tudod te azt, Arany, hogy már harmadik napja, hogy le sem emelem a kalapomat a templom előtt?

— Te?

— Én! Nem emelem én! Nem. Már látom, hogy végképp elhagyott az Isten vagy talán nincs is — hát mit köszöngessék neki! Haragban vagyok vele és kész! Nincs tovább! Eleget bíztam benne! Eleget imádkoztam hozzá néman, magamban, hogy segítsen meg minket! Titeket! Tégedet, az Arankát! Nem tette, jó! Most itt az ünnep csak azért, hogy új keserűséget hozzon nekéd és annak a szegény kislánynak! Jó! Nem veszem le előtte a kalapomat! Nem köszönök neki, punktum!

Gyöngye csemetéjét hallatszott az előszobájton.

— Az Aranka — szolt fázósan Antal káné és kiment ajtót nyitni.

A gyermek fogvacogva lépett a meleg szobába:

— Ju-ju-ju-ju-jujj, beh fázom, édes anyuskám — sirdogált fájdalmasan.

Antalkáné megtapintotta a kislány homlokát. Az forró volt, akár a kályha. Szegényke, az uton a hóna alá dugta a vaját, a kis csomag kiesett, aztán visszafordult keresni, és azt kereste álló órahosszat. És most nincs meg a vaj, hanem itt van a borzasztó láz és hideg-lelés.

Mire meg kellett guggani a lámpát, szegény kis Aranka már ágyban fektült. Antalkáné rárakott minden takarót, amit csak lehetett, forró teát itatott vele s így nagynehezen elmúlt a hidegrázás. A kis Aranka már nem fázott. Arca piros volt a forróságtól, szemé különös fényben csillogott. És forró kis ajkai lázas szavakat suttogott.

A doktor jóbarátjuk, akit egy óra múlva előkerítettek, komoly arccal bucsuzkodott Antalkától az előszobában.

— Tifusz, édes barátom. Bizony nem tréfiadolog.

Mire az apa visszajött a szobába, a lábbeteg már ott állt az ágyon az édes anyja óvó karja közt és borzalmas örömmel sikoltotta:

— Apukám ugy-e mindig jó voltam?!

Oh, édes jó Istenkém, köszönöm, köszönöm neked ezt a gyönyörű szép, anygyalszárny ezüstruhát!

Az anya félrefordított arcán némán peregette le a könnyek.

— Fektesd vissza — sugta neki Antalka —, én szaladok valamire pénzkeríteni az orvoságra!

— És miálatt lefelé rohant a gyéren világitott lépcsőn, csöndesen mormolta magában:

— Miatyánk, ki vagy a mennyekben. S ahogy hosszú lépteivel elsuhant az estben a templom előtt, a szegény gyámoltalan, aggódó apa féltő alázattal emelte meg a kalapiját.

A Protics-párt agitációja a felső-Bánságban

Becskekről jelentik: A Mihajlovics János listáját támogató *B. natski Glasnik* legutóbbi számában már azt írja, hogy Mihajlovics listája sem Protics-párti, sem Pasics-párti listának nem tekinthető, hanem önálló radikális lista. Ennek folytán most már egyedül az *Ivanics Momcsillo* listája tekinthető a felső-Bánságban Protics-párti listának, amely az urnák közül az utolsó, tizenegyedik lesz.

A Protics-párt március 11-én, vasárnap délelőtt a Kaszinó nagytermében kerületi nagygyűlést tart, amelyen Felső-Bánság minden községéből küldöttségek fognak megjelenni. A gyűlésre más pártállásúakat is meghívtak. *Ivanics Momcsillo* listavezető szerb nyelven, *Gavrilla Emil* becskerei jelölt német nyelven, *Varganics* román, *Kanizsa* és *Kikinda* jelöltje magyarul, *N. Kera Valér* pedig román nyelven fog beszélni.

A gyűlésen Protics Sztóján nem jelenhet meg, mert ugyanaz nap Krusevácon tart népgyűlést. Ha azonban egészségi állapota meg fogja engedni, akkor még március 18-ig Becskereken is tart Protics népgyűlést.

A jövő hét folyamán *Ivanics Momcsillo* és *Varganics* plébános a kanizsai és kikindai járás több községében tartanak népgyűlést.

Vasárnap, március 4-én Törökbecsén tart népgyűlést a Protics párt, amelyen részt vesznek *Ivanics Momcsillo*, *Dinics András*, a becsei járási jelölt, aki egyébként Protics Sztójának unokaöccse, *Gavrilla Emil* és *Rajcsics* becskerei ügyvéd.

A Protics párt választási kiáltványa szombaton jelent meg Becskereken szerb, magyar, német és román nyelven.

Protics megérkezett Novisadra

Nyilatkozik a választások utáni helyzetről

Szombaton délután megérkezett Novisadra Protics Sztóján, a független radikális párt elnöke. Proticsot a vasúti állomáson ünnepélyesen fogadták a tisztelőire igen sokan jelentek meg. Dr. *Hadzi Koszta* üdvözölte a megérkező pártvezért, aki az üdvözlés után dr. *M. csatek Lajos* lakására hajtatott.

Protics nyilatkozott a »Bácsmegyei Napló« novisadi munkatársa előtt s a következőket mondta:

— A választások kimenetele teljesen bizonytalan s ma még nagy kérdés, hogy lesz-e kormányképes parlamenti többség, vagy sem. Hogy az új kormány hogyan alakul meg, az a parlamenti szituációtól függ. Ha egyik oldalon csoportosulnak azok, akik a revíziót kívánják, a másikon pedig a revízió ellenesek, akkor a kormányalakítás nagy nehézségekbe ütközik.

Van-e kilátás arra hogy a két radikális párt megegyezésre jut, — kérdezte munkatársunk.

— Mig a radikális párt élén Pasics áll, addig a megegyezés lehetetlen. Csak akkor lehetne erről szó, ha Pasics feladná eddigi álláspontját, amire nincs sok kilátás.

— A radikális párt kiáltványa — mondta munkatársunk — nem zárkozik el az alkalommal revízió elől, Pasics maga is foglalkozni látszik ezzel a gondolattal.

— Pasics már látja az alkotmány revízió jelentőségét, de el akarja odáznai a kérdést. Nézete szerint a revízióknak még nincs itt az ideje, előbb azokat a törvényeket is életbe kell léptetni, amelyeket az alkotmány rendelkezései szerint megalkotnak.

A mi véleményünk szerint nincs korán, minden elodázás veszélyes és káros és csak nehezebbé a rendezést.

Protics vasárnap nyilvános gyűlésen is részletesen kifejti programját.

Egy milliárd korona értékű ékszeret találtak a letartóztatott bankigazgató lakásán

A Wiener Kommerzialbanknak már a hetedik igazgatóját tartóztatták le

Budapestről jelentik: A Wiener Kommerzialbank bécsi igazgatóságának feljelentése ügyében — mint tegnapi tudósításunkban jeleztük — ma érdekes fordulat állt be. A budapesti rendőrség őrizetbe helyezte *Sebestyén Richárd* vezérigazgatót, a Kommerzialbank budapesti fiókjának a vezetőjét.

A bécsi igazgatóság feljelentése tulajdonképpen a devizaosztály négy volt igazgatója ellen szült, *Márkus Sándor*, *Pogány Miklós*, *Gál László* és *Baron Ottó* ellen és a rendőrség eljárása elején ő ellenük indult meg a nyomozás. A becsátolt bizonyító iratok és a később letartóztatott igazgatók vallomása alapján azonban a rendőrség az eljárást kiterjesztette, mert az a gyanú merült fel, hogy a négy igazgató manipulációiban olyan bankemberek is résztvettek, akik a bank bécsi igazgatóságának feljelentésében nem is szerepeltek. Amikor *Baron Brunó* és *Lukács Nándor* ellen kiterjesztették az eljárást, vallomásuk alapján szükségessé vált, hogy a bank vezérigazgatója, *Sebestyén Richárd* ellen is eljárjan a rendőrség.

Öt óra hosszat tartott a házkutatást *Sebestyén* lakásán. *Sebestyén* ellen *Bartha* rendőrtáncos délután elővezetési parancsot adott ki és hét órára detektívek be is hozták őt a főkapitányságra. Ugyanekkor elrendelték ellene a bűnügyi zárlatot is. Munkácsy-utca 1. szám alatti, fényűzően berendezett lakásán házkutatást tartottak és

százmilliókat érő szőnyeget, ékszereket, értékpapírokat és egyéb értékeket foglaltak le. A lefoglalt értékeknek a leltározása délután 3-tól este 8 óráig tartott.

A rendőri bizottság ámulva vette számba a letartóztatott bankigazgató kincseit. Volt a lakáson

egy bürönd, telve aranyékszerekkel, briliáns feldíszekkel és drágakövekkel.

E bürönd értékét egymagában 150 millióra becsülték.

Másfél métermázsza ezüstnemű volt *Sebestyén* lakásán. Megállapították, hogy *Sebestyén* nemcsak a bankot károsította meg, hanem azokat az üzletfeleket is, akik értékpapírok vételével és eladásával a bankot megbízták. *Sebestyén* páratlanul fényűző életet élt, följegyzéseiből megállapították, hogy az utolsó időkben

hetenkint több millió koronát keresett.

A bűnügyi zárlat alá vett drágaságok értéke meghaladja a milliárd koronát.

Sebestyén kihallgatása során beismerte, hogy a békéscsabai lombardszindikátus javára kötött ügyletekben ő is résztvett és két ízben, egyenként nyolcszáz ezer koronát felvett és azt szétosztotta. *Sebestyén* azzal védekezett, hogy a bécsi igazgatóság egyik tagja szóbelileg beleegyezést adta ahhoz, hogy az igazgatók valuta- és devizaiügyleteket bonyolítsanak le a saját számlájukra.

A francia hadügyminiszter riadója Németország ellen

Ehségblokádi Bochumban — Németország bizik az intervencióban

Magnot francia hadügyminiszter a szenátusban a tizenhét havi katonai szolgálatról szóló törvényjavaslat tárgyalásánál nagy beszédet mondott az állítólagos háborús veszedelemről. Beszédében kifejtette, hogy új háború csak úgy kerülhető el, ha Franciaország erős. A háborús veszedelem elkerülése érdekében áldozatokat kell hozni. Franciaországnak arra is képesnek kell lennie, hogy új hadjáratot kezdhesen, ha a háborút ráerősököljék. Franciaországnak békeidőben is erős hadsereget kell tartania, hogy őrt állhasson a Rajnán, hogy megfeleljen a belföld és a gyarmatok szükségleteinek és végül, hogy keresztülvigye azokat a kényszerhadműveleteket, amelyek a békeszerződés végrehajtásából reá hárulnak.

A francia hadseregnek módjában kell lennie, hogy háború esetén nyomban átlépje a határokat és az ellenségeskedést azonnal ellenséges földre vigye át. Ezért kellett a kormánynak javaslatában a haderőt harminckét hadosztályban megállapítani, amelyek közül háború esetén huszonötöt nyomban föl lehet állítani, hogy megszállják a négyszáz kilométer kiterjedésű arcvonalat. De szükségessé teszi ezt a haderőt az is, hogy Németország nem tett eleget a békeszerződésben vállalt valamennyi leszerelési kötelezettségének és legelső sorban nem szerelt le erőlkösi értelemben. A német birodalom nem akar fizetni, hanem meg-

torló háborúra gondol. A katonai ellenőrző bizottságtól szerzett értesülés szerint Németországnak még vannak rejtett gépezetei, amelyekkel háborús anyagokat gyárthat, ezenkívül külföldön is gyártat hadianyagot. Így például a *Krupp-művek Oroszországban nagymennyiségű hadianyagot készítettek*. Németország tízezer főben megállapított védőrsége tulajdonképpen csak keretét alkotja huszonegy hadosztálynak. Ehhez járul még a német rendőrség, amely alapján véve a hadseregnek része.

Németország katonai ereje komoly veszedelmet jelent Franciaország számára és ezért javasolja a kormány, hogy Franciaországban 456 ezer, az országon kívül végzendő hadműveletek részére pedig 200.000 embert tartsanak fegyverben.

A német kormány körében az utóbbi napokban bizakodó hangulat észlelhető, mert azt remélik, hogy a külföldi kormányokhoz intézett jegyzék a külügyintézet intervencióra foglaltatja. Arra számítanak, hogy Londonban új konferencia lesz, melyen megállapítják Németország fizetőképességét, de nem hiszik, hogy Franciaország a közel jövőben megszüntetné a megszállást.

A franciák guerrilla háborútól tartanak

A londoni politikai körökben nagy meglepetést keltett a Drosdorf-Ernleit vonal megszállása, amelyet a

franciák tegnap hajtottak végre. A *Times* azt írja, hogy ez volt az egyetlen vonal, amely Kölnt Dél-németországgal összekötötte. A megszállás után ezen a vonalon csak két vonat közlekedik.

Az angol politikai körökben az a vélemény, hogy a Ruhr-vidéken Németország passzív ellentállása rövidesen legyverés ellentállásáig átalakulni. Megerősíti ezt a véleményt az a körülmény, hogy a francia megszálló csapatok nap-nap után fegyverkészleteket találnak a Ruhr-vidéki lakosságnál.

Franciaországban azt hiszik, hogy a németek guerrilla-harcot fognak folytatni a francia csapatok ellen. Valószínű, hogy a Ruhr-vidéki megszálló csapatokat meg fogják erősíteni.

Szénhiány, éhségblokádi

Lotharingiában és a Saar-vidéken a szénbányászok sztrájkja változatlanul tovább tart. A szénhiány egyre érezhetőbbé válik és egyes helyeken szinte katasztrófális méreteket ölt. *Metzben* beszüntették az utcai világítást és a kirakatok kivilágítását is betiltották. A Saar-vidéken a villanótelepek üzemének beszüntetése folytán számos ipartelepen áramhiány miatt megállt a munka.

A párisi *Journal* értesülése szerint a Ruhr-vidéki nagyiparosok küldöttsége felkereste a birodalmi gazdasági minisztert, akinek figyelmét felhívta a Ruhr-terület egyre jobban pusztuló gazdasági helyzetére. A küldöttség hangsúlyozta, hogy sürgős segítségre van szükség. A gazdasági miniszter azzal nyugtatta meg a küldöttséget, hogy szakembereket küld a helyzet tanulmányozására. A szakemberek egy része már el is utazott a Ruhr-területre. A birodalmi, gazdasági államtitkár úgy nyilatkozott, hogy Németország pár napon belül a gazdasági válság legkritikusabb óráit fogja átélni.

Poincaré — mint a párisi lapok jelentik — tárgyalásokat kezdett *Darlac*-al a pénzügyi bizottság elnökével. A francia miniszterelnöknek az a véleménye, hogy a Ruhr-vidéki megszállás rövid időn belül jövedelmező lesz a francia államháztartásra nézve.

Kedvezően haladnak a bolgár-jugoszláv tárgyalások

Beogradból jelentik: Az egész beogradi sajtót erősen foglalkoztatják a nisi jugoszláv-bolgár tárgyalások. Különösen az a körülmény, hogy míg a megegyezési tárgyalások folynak, a macedón bandák még erősebb tevékenységbe kezdtek és állandó betörésekkel zavarják Dél-szerbia közbiztonságát, izgatja erősen a közvéleményt. A sovinszta sajtóban már olyan hangok hallatszanak, hogy a betörésekre válaszképpen le kell tartóztatni az egész bolgár tárgyaló delegációt. A józanabb sajtóorgánumok viszont rámutatnak arra, hogy éppen a nisi tárgyalások készítik a macedón szervezeteket erősebb tevékenységre, mert jól tudják, hogy a megegyezések legfontosabbja éppen a macedón szervezetek feloszlása és a bandák szétverése lesz.

Mint Nisből jelentik, a nemzetközi bizottság tárgyalásai kedvező mederben haladnak előre. A pénteki tanácskozáson *Lázics Zsika*, a belügyminisztérium közbiztonsági osztályának főnöke elnökölt, a szombati ülésen pedig *Neykov* ezredes, a bolgár delegáció elnöke. A hozott határozatokat egyelőre titokban tartják.

Egyes beogradi lapok szerint Dél-szerbiában a nisi határozatok végrehajtásáig katonai diktatúrát fognak bevezetni. Politikai körökben ezeknek a híreknek nem adnak hitelt, mert nincsen kizárva, hogy csak választási machinációról van szó.

Fall Leó nagybécsisikere

Madame Pompadour

Bécsből jelentik: Csütörtök este tartották meg a bécsi Carl-Theater-ben Fall Leónak Berlinben már több száz előadást ért operettjének, a „Madame Pompadour“-nak főpróbáját. Az operettnek Bécsben is már mindenfelé énekeltek zeneszámai a mai főpróba nagyszámú közönsége előtt is osztatlan sikert arattak. A közönség melegen ünnepelte Fall Leót, akinek új darabja ezúttal sem maradt szellemes invenció és pompás hangszereles dolgában régebbi nagyszerű munkái, az Elvált asszony és a Sztambul rózsája mögött.

Az operettet egyetlen nagy nő szerepből uralja, amelyet Bécsben is Massary Frici operett-primadonna, a darab berlini főszereplője játszott. Massary, aki most lépett föl bécsi színpadon először, felesége, a híres Pallenbergnek, aki ugyancsak Bécs egyik színházában vendégszerepel. A művész nő egészen újszerű operettjátékstílust produkált, nem táncolja, hanem sajátos bájjal és eleganciával megjátssza a táncszámokat is. A főpróbát Fall Leó vezényelte, akit a fölvonások végén sokszor szólított a lámpák elé a közönség meleg ovációja.

A nagyhatalmak

új tárgyalást kezdenek Törökországgal

Az angol és francia kormány körében kínos meglepetést keltett az angolai nemzetgyűlésnek az a határozata, amely a lausannei béke-tervezetet elfogadhatatlannak nyilvánította. Franciaország londoni követe szombaton hosszabb ideig tanácskozott az angol külügyminiszteriumban a törökök legújabb kívánságairól, amelyek további területi és gazdasági engedelmeket és a külföldi polgárokkal szemben is teljes bírói függetlenséget követelnek. Nem valószínű, hogy a szövetséges hatalmak teljesítik a törökök követeléseit, mégis remélik, hogy a további tárgyalások során közeledést sikerül elérni az angolai kormány és a nagyhatalmak között. Ugy tudják, hogy a törökök Mossou és Karagacs visszacsatolását, a tengerszorosok feletti uralom biztosítását és a konstantinápolyi örmény patriarchatus megszüntetését követelik a további tárgyalások alapjául.

Mit követelnek abánsági románok

A Protics-párt paktuma a bánsági román párttal

Bécskeréről jelentik: Míg az alsó Bánságban a románok önálló listával vesznek részt a választási küzdelemben, a felső Bánságban, ahol nincs több, mint 3000 román szavazó, a Protics-párttal léptek választási kompromisszumra. A románok jelöltje Nikora Valér, aki Ivanics Momcsillo listáján vállalt járási jelöltséget. Nikora azonban nem a Protics-párt, hanem a román nemzetiségi párt programjával lép fel és megválasztása esetén nemzetiségi képviselő lesz.

Bécskeréki munkatársunk előtt Nikora Valér a következő pontokban foglalta össze a román párt programját:

A román párt széles községi autonómiát követel. Követel román népiskolákat és román középiskolát. Követeli az önálló bánsági román püspökség felállítását. Az agrárreform terén ne tétessék különbség szerb,

román, magyar és német között. A legerélyesebben hadat izen a korrupciónak. Egyenlő elbánást követel a rokkantak között.

A felsőbánsági román községekben: Kistorákon, Nagytorákon, Écskán, Jankahidon és Szárcsán eddig egyedül a szocialistapárt fejtett ki nagyobb agitációt meglehetősen siker-

rel. Most a román párt is erősebben belefeküdt az agitációba és főleg azal hódítja vissza a szavazókat a szocialistáktól, hogy pártjuk autonómista tendenciáit hangoztatják a centralista szocialistákkal szemben. Ennek folytán napról-napra több tért vesztenek a szocialisták a románok között.

A suboticaei püspökség átvette a bácsi egyházi birtokokat

Véglegessé vált a bácskai egyházmegyének a kalocsai érsekségtől való elszakadása

A suboticaei apostoli adminisztrátor kinevezésével kapcsolatban az új püspökség felállítására vonatkozó előkészületekről beszámoló cikkünkben megírtuk már, hogy az egyházi ügyek likvidálása éveket is igénybe vehet, azonban az új püspökség vagyonát alkotó egyházi javak átvétele az új apostoli adminisztrátornak egyik legsürgősebb feladata.

A kalocsai érsek halála megzavarta a Kalocsától való elszakadás likvidálását, azonban a suboticaei püspökség most épen az új érsek kinevezéséig beállt intervallumot használta fel arra, hogy a kalocsai érsekség vagyonából a Bácskába eső részt átvegye.

Budanovics Lajos apostoli adminisztrátor pénteken kiutazott Bácsba, ahol a legnagyobb egyházi birtok van. Az apostoli adminisztrátor bejárta a többi egyházi birtokokat is, azonban ezeknek nagy részét már az agrárreform céljára vették igénybe.

A legnagyobb és a leginkább csorbított egyházi birtok a bácsi, amelyet pénteken Budanovics Lajos apostoli ad-

ministrátor az uradalmi jószágigazgatótól hivatalosan átvett. Ezzel az aktuálmost már véglegessé vált a suboticaei apostoli adminisztrátor hivatal függetlenítése a kalocsai érsekségtől. Az egyházi vagyon átvételével most már a suboticaei apostoli adminisztrátor nemcsak egyházi jogi szempontból egyenrangú a püspökökkel, hanem az egyházi vagyon révén most már anyagilag is teljesen független lett.

A bácsi egyházi uradalmon kívül a suboticaei apostoli adminisztrátor rövidesen átveszi a többi egyházi javakat is, amelyek eddig a kalocsai érsekség tulajdonát képezték és amelyek a bácskai egyházmegye területére esnek. Ezek a birtokok nem nagy jelentőségűek, azonban maga a bácsi egyházi birtok elegendő az új püspökség költségeinek fedezésére.

A bácskai egyházi birtokok jövedelme a mai naptól kezdve már a suboticaei apostoli adminisztrátor hivatali illeti és az egyházi javak átvételével a bácskai egyházmegye teljesen függetlenné vált a kalocsai érsekségtől.

Már Davidovics Ljuba is alkotmányrevíziót követel

A politikai világ szenzációja — A beogradi lapok agyonhallgatják a beszédet

Beogradból jelentik: Davidovics Ljuba, a demokratapárt elnöke, beogradi választói előtt pénteken este a »Jadrán« szállóban beszédet mondott, amely rendkívüli feltűnést keltett az egész politikai közéletben. Ez volt az első eset, hogy Davidovics Ljuba nyíltan hitvallást tett az alkotmányrevízió mellett. Eppen ezért a beszéd döntő tulajdonsága lehet a demokratapárt egész jövő politikájára nézve.

»A revíziót keresztül kell vinni — mondotta Davidovics — de ez nem jelenti, mintha makacsul azt követelném, hogy annak minden pontját revízió alá kell venni, hanem csak azokat, amelyek helytelenek és az állam és nép érdekeire kedvezőtleneknek bizonyultak. Ugy látszik, hogy már Pasic is belátja, hogy lehetetlen az alkotmányt változatlanul tartani és még kiáltványában sem utasította el a revízió lehetőségét.

— Az alkotmánynak eddig életbe léptetett rendelkezései bebizonyították, hogy követeléseim jogosultak. Így például: felosztottuk az országot kerületekre, de ez a felosztás semmiféle eredményre sem vezetett. Én azt kívánom, hogy az országot olyan kerületekre kell felosztani, melyeknek egy millió vagy másfél millió lakosuk van, mert csak ilyen módon lesz ebből hasznuk magunknak a kerületeknek. A radikálisok azt mondják, hogy az a veszély fenyeget, hogy később ezek a kerületek el fognak szakadni. Én már megmondottam egyszer és most ismét hangsúlyozom, hogy ez sohasem fog megtörténni, mert a nép meg fog győződni róla, hogy az államnak ilyen rendezése a legkedvezőbb. Nem régen a déli végeken voltam és beláttam, hogy az ottani nép hangulata nem olyan, mint amilyennek azt feltűntetni szeretik.

— Az ottani nép meggyőződése

meggyezik az enyémmel. Ők csak autonómiát követelnek. Az én célom az, hogy Macedóniát magunkhoz kapcsoljam olyan emberek által, akik a nép javát tartják szemük előtt, mert ez a legjobb biztosítéka az együttműködésnek. Pasic azt mondja, hogy először Horvátország fog elszakadni, önálló parlamentje és külön bevételei lesznek, de nekünk kell majd megvédeni. Ez a vélemény nevétséges, mert egyetlen adat sincs, amivel ezt bizonyítani lehetne. Már megmondtam és most újból kijelentem, hogy az államot csakis kompromisszumos politikával lehet kormányozni és ez a meggyőződés vezetett a zagrebi konferenciára is. Bajonettekkel és presszióval semmit sem lehet elérni, még ha a radikálisok ilyen módon is kísérik meg, hogy többséget szerezzenek maguknak. Radics tulozza követeléseit, de én remélem, hogy a választások után másképpen fog gondolkodni és el fogja fogadni a mi feltételeinket.

— Ezek azok a dolgok, amiért engem ellenfeleim Macedóniában bolgárbarátnak, Beogradban revizionistának, Horvátországban pedig separatistának neveznek. Pedig egyik sem vagyok. Azt az aranyhidat keresem, amelyen keresztül elérhetjük az állami egységet az egész nép meglegedésére.

— Az utóbbi időben nálunk is jelentkeznek emberek, akik Mussolini babáira pályáznak — de én azt mondom nekik, hogy a mi népünk sohasem fogja magát elnyomni engedni, annál kevésbbé, mert azok, akik itt próbálkoznak, nagyon megszűntek a Mussolini képességeitől.

— A külpolitikában kudarc-kudarcra ér bennünket. — Nincstes azonban a legkisebb felindulás nélkül veszi ezt tudomásul. A hadsereg kezd elveszteni tekintélyét ugy az országban, mint a külföldön, ami az állam egész tekintélyét alássa. Ez kitünt

a legutóbbi konferenciákon, ahol senki sem fordított ránk figyelmet. Ha erősebb hadsereget szerveznénk, egészen más tekintélyünk lett volna Lausanneban és Párisban.

Davidovicsnak ezt a beszédét a beogradi sajtóban egyedül a »Radikal« közölte részletesen. Nagyon jellemző, hogy a demokrata lapok egyelőre agyonhallgatják, a Pravda pedig azt írja, hogy Davidovics az alkotmányrevízió ellen beszélt!

Vallott a két budapesti trafikrabló

Budapestről jelentik: A Vilmos császár-ut 20. szám alatt lévő dohánytözsde tulajdonosa, Balkányi Farkas Vilmos ellen elkövetett rablólővélkossági kísérletnek az ügyében.

Wittenberg Ernő a következőket vallotta:

— Odahaza laktam a szüleimnél s mind a ketten foglalkozás nélkül lődörögtek. A bátyám rávetett arra, hogy kezdjünk valamihez, hogy pénzhez jussunk. Kóborlásaink közben észrevettem, hogy a Vilmos császár-ut 20. szám alatt levő trafikban egy öreg ember van egyedül és sok pénze van a fiókjában. Erre elhatároztuk, hogy elraboljuk tőle a pénzt. Előbb én mentem be a trafikba és cigarettát kértem. Ugy csináltam, mintha a pénztárcámhoz nyulnék, amikor utánam jött a bátyám. Ekkor én hirtelen megfordultam és az üzlet ajtajához ugrottam. Hátrafordultam, láttam, hogy a bátyám kihúzza a revolverét és annak az agyával kétszer rásújtott az öreg trafikos fejére. Az a pult mögé esett, többet nem láttam és nem tudom, hogy mi történt vele. A bátyám erre az asztalfiókhoz ment, kivette onnan a pénzt s hozzám szót, hogy mehetünk-e? Észrevettem, hogy az ajtó előtt egy fiatal cselédféle leány áll, aki meglátott engem és kiabálni kezdett. Nekem sikerült elszökni, a bátyámról nem tudtam semmit, csak ma reggel olvastam, hogy elfogták. Én az éjszakát otthon töltöttem, ma is otthon tartózkodtam és úgy jártam-keltem, mintha mi sem történt volna. Azt hittem, nem fognak el.

Wittenberg Ernő azt állította, hogy a pénzt a bátyja vitte el és nem is volt ideje, hogy abból bármit is átadjon neki. Megmotozásánál sem találtak nála pénzt, a lakásán tartott házkutatás is eredménytelen volt. Wittenberg Lászlónál hatszázötven ezer koronát találtak, úgy, hogy az egész kár megtérült.

A zsidókorházban fekvő Balkányi Farkas Vilmos állapota súlyos, de nem életveszélyes. Öreg kora és a tegnapi merénylet hatása alatt teljesen elgyengült és beszélni sem tud.

Hubay Jenő új operáját nem engedi bemutatni a magyar kultuszminiszter

Érdekes vihar keletkezett most Budapesten a napilapokban egy olyan kérdés körül, amelynek Gábor Andor, a Bécsbe emigrált magyar író áll a középpontjában. Az Új Nemzedék ugyanis csütörtökön délután megjelent számában szóváltotta, hogy az Operaház legközelebbi üdonsága Hubay Jenő »Karenin Anna«-ja lesz, amelynek librettóját Góth Sándor és Gábor Andor közösen írták. A lap ezzel a hírrel kapcsolatban éles támadást intéz Gábor Andor ellen és többek közt a következőket írja:

»Szombat délig időt adunk az Operaház vezetőségének, hogy erről a kérdéstről tájékozódjon és gondolkozzon. Ha szombat délig az Operaház nem közli velünk, hogy a darabot sulbadobta, mi majd megmagyarázzuk az Operaháznak is, a darab pártfogóinak is, hogy mi a teendőjük Gábor Andorral szemben.«

A *Uj Nemzedék* szokatlan fenvegetéssel bezárt tiltakozó cikkének a *Pesti Naplóban* is visszhangja támadt. A »Pesti Napló« szintén élesen megtámadta Gábor Andort és követelte, hogy az Operaház vegye le Hubay darabját a műsorról. A sajtó tiltakozásának meg is lett az eredménye: a kultuszminiszter szombaton kijelentette, hogy »egy hazaáruló« munkáját valóban nem illik a nemzet költségén fenntartott Operaházban előadni és egyúttal intézkedett, hogy Hubay operáját azonnal vegyék le a műsorról.

HIREK

•••

— **Törvénytörés a választások miatt.** A választási törvény szerint a választások előtti 15. naptól, a választások utáni harmadik napig a hatóságok nem idézhetnek meg feleket. E tizenhét nap alatt sem a törvényszékek, sem a járásbírók nem fognak tárgyalásokat tartani.

— **Stojadinovics pénzügyminiszter Novisadon.** Novisadról jelentik: Stojadinovics Milán pénzügyminiszter március 7-én, szerdán Novisadra jön, ahol előzetes pénzügyi és gazdasági konferenciát tartanak. Az értekezleten az aktuális pénzügyi és gazdasági kérdéseket vitatják meg.

— **Hadügyminiszter válságot jósol a Novosti.** Beogradból jelentik: A Novosti vasárnapi számában feltűnést keltő cikket közöl arról, hogy katonai körök nyomására Pesics hadügyminiszter rövidesen le fog mondani s ismét átveszi a vezérkari főnökséget, melyet miniszterré történt kinevezése óta nem töltöttek be. Utódaul a nem régen reaktivált Terzics Bozsa tábornokot emlegetik. Arról is beszélnek, hogy rövidesen reaktiválják Pavlovics Zsifko tábornokot is, aki helyettes vezérkari főnök lesz.

— **Pribicevics Ribar ellen agitál.** Beogradból jelentik: Lukinics Ede, a parlament elnöke hosszabb konferenciát folytatott Ribar Ivoval. Hír szerint Ribar panasz emelt Pribicevics ellen, aki a virovítai kerületbe az ottani demokratákat lebeszéli arról, hogy Ribar listájára szavazzanak, sőt azt ajánlja nekik, hogy inkább a radikálisokra szavazzanak, mint Ribarra.

— **Országos vásár Novisadon.** Novisadról jelentik: Március 24, 25. és 26. országos vásárt tartanak Novisadon.

— **Az idegen állampolgárok bejelentése.** A subotici rendőrfőkapitány felhívja az összes üzemek vezetőit, (gyárak, bankok s egyéb cégek) hogy a náluk alkalmazásban levő összes idegen állampolgárról személyes felelősségük mellett pontos névjegyzéket készítsenek és azt két napon belül a rendőrségnek (il. em. Zsivanovics kapitány) szolgáltatásuk be.

— **Egy orosz tüzérkapitány öngyilkossága.** Novisadról jelentik: Szombaton reggel 7 órakor Stuerne Vladimir 28 éves orosz tüzérkapitány lakásán Frommerpistollyal főbelötte magát és azonnal meghalt. Az öngyilkos szerelmes volt egy orosz tábornok leányába és mert nem kapott hivatalos és nem volt módjában a leányt nőül venni, a kapitány megvált az élettől. Zsebében megtalálták a leányhoz írt bucsulevelét és a fényképét.

— **Az 1903. évi hadkötelesek március 15-én tartoznak jelentkezni.** Sentáról jelentik: Az 1903. évi hadkötelesek március 15-én tartoznak jelentkezni Sentán, a katonai ügyosztályon.

— **Tartalékos tiszték kinevezése.** A katonai rendeleti közlöny szerint a király I. osztályú kapitányokká nevezte ki a tartalékos katonarvosok karban Munk Arthur dr., Wolff Gyula dr. subotici orvosokat. II. osztályú kapitányok lettek: Kosztolányi Árpád és Fränkel Endre dr.

— **A Délivásut konferenciája.** Rómából jelentik: A Délivásut római konferenciáján az átmeneti forgalomra és a technikai kérdésekre, valamint a kocsipark felosztására vonatkozólag a megegyezés létrejött. A további tárgysorozat elintézése még hosszabb tárgyalást igényel.

Tavaszi óda

Tyuk-ültetés, házmeszelés, überzicher-kiváltás, ideje van, az ablakokban kinyílnak a virágok, az arcokon a pattanások, kezdenek megint feltűnően tetszeni nekünk a nők, szóval tavasz van, direkt tavasz van. Narancsot hámozunk a korzón és ruszlit viszünk haza vacsora. És a kávéházban nem izlik az a bizonyos meghitt, barátságos jó meleg szöglet, ahol a hosszú télen át nap után után friss rágalmakat helyeztünk el barátaink és barátaink barátjait ellen. Borzasztóan várjuk már valamennyien az igazi tavasz bevonulását. Mert a mostani még csak köztől a kikeletből. Főpróba. Az igazi tavasz akkor köszönt majd be, amikor a kávéház kijön utánunk az utcára. Mikor tudniillik a legmegrögzettebb törzsvendég is kimarad a kávéházból a mosolygó napsugár és a mosolygó nők miatt és üresen kong a cifra lokál, akkor a kávéház fogja magát és kijön maga is az utcára. Ez a céda szeretünk nem átálja hogy utánunk fusson és mindenféle ravasz praktikával elhódítson bennünket a horzólól, a sétatérrel, a meghitt sétáktól. Kiül a kávéház a kávéház elé, felaggatja magára téltre eltett bajait, kirakja maga körül az elagott leanderfákat, az újra festett karosszékeket, szóval alaposan ki-sminkelve ott várakozik, ott kacsingat rednk és nem nyugszik addig, amíg vissza nem hódít bennünket. Télen szolid hozzájárhatatlan ur-asszony, igazi jó családjánya a kávéház, de mihielyt jön a veszedelmes, vértőliróló tavaszi szellő, könyelmű télvilági dáma vár belőle, valóságos utcai nő, aki szinte erőszakos ráncigálja magához a járókelőket.

Es hiába lettenek előttük a korzón egyszerű tavaszi mosolyokkal felszerelve, új kosztümben, új aszuros harisnyában, új ígéretekkel és új hazugságokkal a tavasztól csillogó szemükben a többi nők, mi ostoba férfiak a hamistogu, festetthaju megunt csapodár első kacsintására újra rohanunk vissza, hozzá és ott szerelmeskedünk vele a város szeme előtt egy hosszú szép tavaszt és egy forró törhetetlen nyarat az utcán, szemérmelenül és minden különbözőbb esemény nélkül, mint a haka vasárnap délután a babádval a kapu előtt.

— **Gyűlések Starakanizsán.** Kanizsáról jelentik: Vasárnap a radikálisok és a bunyevác-párt tartanak gyűlést Starakanizsán.

— **Görögországban behozzák a gregoriánus naptárt.** Párisból táviratozzák: A görög kormány — mint egy athéni jelentés közli — kötelezőnek rendelte el egész Görögországban és a görög tartományokban a gregoriánus naptár használatát.

— **Lebontják a párisi Morguét.** Párisból jelentik: A francia főváros egyik ősi nevezetessége, a Notre Dame székesegyház mögött lévő régi Morgue eltűnik Páris életéből. A nagy, szürke, dűledező halottasházat tegnap végleg bezárták és az utolsó 32 holttestet, amelyet még odaszállítottak, átvitték a törvényszéki orvostani klinika új épületébe.

— **A nagyköveti konferencia elismeri a rigai határozatokat.** Párisból jelentik: A nagykövetek konferenciája elhatározta, hogy a jövő két közepén újabb ülést fog tartani, a melyen Lengyelország keleti határaitól tárgyalnak. A legfelsőbb tanács az eddigi jelek szerint elismeri a rigai orosz-lengyel békeszerződésben megállapított határokat, anélkül, hogy ezt a rigai békeszerződésnek a nagyhatalmak által történő ratifikálását, vagy a szovjetkormány hivatalos elismerését jelentené.

— **Eljegyzés.** Dr. Med. Stephan Simon, Wien és Kand. Med. Forgács Erzsébet, Novisad, jegyesek.

— **Kiszabadultak a Fővárosi Operett Színház merénylői.** Budapestről jelentik: A Fővárosi Operett Színház merénylői közül, mint ismeretes, csak Heffner Gyula mérnököt, Hozmetz Ferenc Károly műegyetemi hallgatót és Balkó József rendőrdíjnokot tartotta fogva a vádtanács. Ezek közül Balkó a múlt héten kiszabadult. Hozmetz pedig 60.000 korona óvadék ellenében tegnap helyezte szabadlábra a vádtanács. Heffner érdekében szintén szabadlábrahelyezési kérelmet adott be a védője és a vádtanács ma elrendelte 60.000 korona óvadék ellenében Heffner szabadlábrahelyezését.

— **A szociálista párt vasárnapi négyülése.** A szociálista párt ki akarja használni a választási agitációra még rendelkezésre álló időt. Vasárnap Kishegyesen, Gospodincén, Gyurgyevón, Turján és Nádálján tart négyüléseket.

— **Házasság.** Deutsch Sárka és Gombos Izsó házasságot kötöttek.

— **Kijavítják a bátkai kompot.** Sentáról jelentik: A Bácska és Bánát közötti forgalom jelentékeny részét a Tiszán át a bátkai kompon bonyolították le. A kompon azonban már olyan rozoga állapotban volt, hogy nem lehetett használni és emiatt szünetelt a forgalom a Tiszán. Senta város most elhatározta, hogy a kompot — bár az tetemes költséggel jár — használható állapotba helyezteti.

— **A sentai névjegyzéket hétfőn teszik közzé.** Sentáról jelentik: A sentai választói névjegyzék, amelyet a subotici törvényszék a városnak záradékolva visszaküldött, hétfőn teszik közzé.

— **A baranyai menekültek jelentkezése.** A baranyai menekültek subotici szervezeteinek vezetősége felhívja az egyesület valamennyi tagját, hogy vasárnap, március 4-én délelőtt 10 órakor saját érdekükben jelenjenek meg a főposta-utcában lévő Karlovic-géle vendéglőben. Ugyanakkor kiosztásra kerülnek a tagsági igazolványok is azok részére, akik azokat eddig még nem kapták meg.

— **Fegyelmi eljárás egy bíró ellen.** Novisadról jelentik: A semmitőszék a fegyelmi eljárást megelőző vizsgálatot elrendelte Puskás dr. sombori törvényszéki bíró ellen, aki a hatáskörébe utalt kereskedelmi perek elbírálásánál állítólag nem volt pártatlan.

— **Elgázoltak a lovak egy kis gyermeket.** Novisadról jelentik: Szombaton délelőtt a Szlukina-utca 13. számú ház előtt kis gyermek játszott a kocsin, amikor egy kocsi jött arra. A gyermek széjjelszaladt a kocsi elé s az egyik gyermek, a négy éves Marianszki Nikola egyenesen a lovak lábai alá futott. A lovak a kis gyermeket elgázolták. Életveszélyes sérüléssel a kórházba szállították.

— **Megölte az alkohol.** Stara-Kanizsáról jelentik: Boros Ferenc, a Tóth-féle takarékpénztár főkönyvelője, akit nemrég elbocsátottak állásából, hirtelen meghalt. Boros erősen borissza ember volt, aki közvetlen halála előtt is részegen tért haza Kanizsára. A vizsgálat megállapította, hogy alkoholmérgezés okozta halálát.

Mit szól hozzá?

— *Milyen szerencse, hogy a dinár nem emelkedik Zürichben még feljebb, mert akkor az árakat egyáltalán nem lehetne utóérni.*

— **Senta város perli a bérlőit.** Sentáról jelentik: Senta város és a városi földek bérlői között már régebbi idő óta tárgyalások folytak a bérlői összeg miatt. Ezek a tárgyalások nem vezettek eredményre. A bérlők, akik a város földjein többnyire szőlőművelést folytatnak, a mai viszonyok szerint rendkívül csekély — 60—100 korona — bért fizetnek. Miután nem sikerült békés uton egyességet létrehozni, elhatározta a város, hogy a bérlőket pereln fogja, de — tekintettel a nagy perkölségre — egyelőre csak egy-két bérlő ellen indítja meg a pert. Ha a per a városra nézve kedvező elintézés nyer, akkor valamennyi bérlő ellen folyamatba teszik a peres eljárást.

— **Radics plakátja Szarajevóban.** Szarajevóból jelentik: Szombaton ragasztották ki a horvát köztársasági parasztpárt plakátjait, amelyek Radics István aláírásával vannak ellátva. A proklamációban Radics elsősorban a katolikus horvát parasztokat és közönséges ruhában járó polgárokat hívja táborába. A muzulmán testvéreket is a köztársasági parasztpártba invitálja, sőt a szerb parasztokat is, mert mint mondja, így lehet Pasicsot a föltétlenül szükséges együttműködésre rákényszeríteni.

— **Kérelem.** Egy szegény subotici özvegyasszony, aki betegsége miatt képtelen a munkára s képtelen gyermekeit eltartani, nyomorúságában már kétszer öngyilkosságot kísérelt meg, a szomszédok azonban megmentették az életnek és a nyomornak. Ismerősei, szomszédai, akik maguk is szegény emberek, nem tudnak már segíteni az éhezőkön s a jósziví emberekhez fordulnak az élet három hajótöröttje érdekében. A szegény család részére szánt adományokat a vásártéren lévő rendőrség (sombori-uti vámház) vezetője Hupkó őrmester veszi át és ő juttatja a kiáltó nyomor enyhítésére.

— **»Bácska« bélyeggyűjtő egyesület** éves rendes közgyűlést tartó március 14-én fél 9 órakor tartja a National-szállóban levő helyiségében. A tárgyalást kérjük, hogy a tárgy fontosságára való tekintettel teljes számban jelenjenek meg. Az elnökség.

— **Hamis utlevélbélyegző a múltban.** Néhány nappal ezelőtt történt, hogy Bruck-Neudorf vasútállomáson feltartóztattak egy hadirokkant fiatalembert, aki hamis olasz utlevéllel akart átjutni a magyar határon. Bevitték a bécsi rendőrfőnökségre, alaposan megmotozták és múltában elrejtve olasz felírásu hamis utlevélbélyegzőt találtak. A hadirokkant azt vallotta, hogy egy innsbrucki magasrangú tisztviselőnek a fia, családjával összeveszett, elvándorolt Olaszországba, koldulásból tengette életét, míg kitoloncolták s akkor elvetődött Münchenbe. Itt egy igazi olasz utlevélről lemasolta a bélyegzőt, meghamisította és a hamis utlevéllel ki akart vándorolni Mezopotámiába.

SPORT

A suboticiai futball-csapatok összeállítása

A suboticiai futballcsapatok összeállítása. A bajnokság tavaszi fordulója előtt minden bizomnyal érdeklőni fogja a sportközönséget, hogy milyen csapatösszeállítással fognak a tavaszi szezonban a suboticiai egyesületek szerepelni. Az összeállításokat minden kommentár nélkül alább közöljük:

Bačka:

Virág

Vukov Gubics
Sefcsics Kulundzsics Bleszics
Polyakovics I. Kikics Marcikics Czopko
Slezák
Tartalékok: Kulundzsics II., Polyakovics II. és Sarcsevics II.

Sand:

Ljubibratics

Kovács II. Kovács I.
Ördög Held Bencze III.
Dér, Weisz L., Beleszlin, Lantos Haraszti
Tartalékok: Szaulich, Facsar, Dömötör.

Suboticiai Sport:

Gály

Bokor Nagykanász
Hlgen Mészáros Fellner
Csete, Varga II., Varga I., Jagca,
Szagmeiszter.
Tartalékok: Nagy János, Hejvert, Fatlko.

Sloga:

Kirchmayer

Miskovics Gabrics
Zajc Milodanovics Pausics
Katrinka, Zelics, Bacics, Horvát, Dulics
Tartalékok: Hirman, Usumovics,
Gabric.

A Sz. M. T. C. és Concordia intézői még nem csinálták meg a végleges összeállítást.

Sand—Sz. M. T. C. Vasárnap délután fél négy órákor szezonnyitó barátságos mérkőzés keretében találkozik a két csapat a Sand pályáján. A Sand a következőképp áll föl: Krausz—Kovács I., Kovács II.—Bencze, Held, Ördög—Dér, Weisz, Beleszlin, Lantos, Haraszti.

TÖZSDE

●●●

A dinár külföldi árfolyamai 1923. március 3.

Záró-árfolyam	Zürichi paritás
Zürich 5.50.—	—
Budapest 30.—32.—	5.36—5.72
Berlin 2.20—	5.19—
Prága —	—
London 470	5.34—
Newyork 1.02	5.44—

Beograd Tőzsdeszűnet
Zagreb

Novisadi terménytőzsde, március 4. Csendes irányzat mellett a kínálat élénk volt. Összesen 141 vagon áru kelt el, köztük sok tengeri. Buza bácskai 447.50 dinár, bánáti ab Senta 457 dinár, tengeri bácskai 240 dinár, szeremi 270 dinár, liszt hatos 525 dinár, hetes 470 dinár, rozs 390 dinár.

Beograd, március 3. A tőzsde ma a rendes szombatj szünet miatt zárva volt. — A zürichi 5.50-es jegyzés folytán azonban élénk magánforgalom fejlődött ki a következő árfolyamokkal: Dollár 95, Angol font 455, Cseh korona 2.85, Lira 465.

Zagreb, március 3. A tőzsde ma zárva volt.

Zürich, március 3. Zárlat: Berlin 0.0236 (0.0234), Holland 211 (211), Newyork 533.25 (523.75), London 25.19 (25.09), Páris 32.35 (32.57), Milano 25.66 (25.65), Prága 15.80 (15.75), Budapest 0.17.875 (0.17.75), Beograd 5.50 (5.35), Bukarest 2.50 (2.40), Varsó 0012 (0012), Bécs 000.74 000.75.

KÖZGAZDASÁG

●●●

Csekély az érdeklődés a novisadi iparkiallítás iránt

A novisadi országos kiállítás ügye lassan halad előre. A gyár- és kézműipar nem érzi át a kiállítás fontosságát s nem sokat törődik a novisadiak felhívásával.

A kiállításra az első jelentkezési határidő február 28-án járt le és az egész országból alig kétszázan je-

lentkeztek. Ugy, hogy az eddig jelentkezők sak két pavillont vennének igénybe.

Eddig 35 városból történt jelentkezés és pedig Suboticáról, Novisadról 50—50-en, Veliki-Beeskerek, Zagreb, Staribecsej, Ljubljana, Sombor, Petrovác egy-két jelentkezővel szerepel. Novisadon 1200 kisiparos van s közülük eddig egy sem jelentkezett, noha a rendezőség a kisiparosok részére egy négyzetméter nagyságu helyet is rezervál.

A kiállás vezetősége tekintettel a jelentkezők csekély számára, azzal a tervvel foglalkozik, hogy külföldi cégeknek — akik Jugoszláviában képvisellel rendelkeznek — megengedi a kiállításra való részvételt. A terv szerint csak olyan cikkeket állíthatnak ki, amelyet S. H. S.-ban nem gyártanak.

A kiállítók közül többen kijelentették, hogy saját maguk akarnak pavillont létesíteni, míg a kereskedők egy része állandó kiállításra alkalmas pavillont szándékozik építeni, hol minden évben rendeznének kiállítást.

A kiállítás helyére nézve még nincs végleges döntés. A Lovöldében akarták az első terv szerint felépíteni a kiállítást, de a Lovöldesegyesület 100.000 dinárt kért a terem átengedéséért, most az Artézi fürdő igazgatóságával tárgyalnak, de a park átengedéséért z is 100.000 dinárt kér. A kiállítás vezetőségét meglepte ez a nagy összeg, mert nem számítottak arra, hogy a kiállítás helye is ilyen nagy összegbe kerül.

Igazgatóváltás az Ujedinjena Banka suboticiai fiókjánál. Az Ujedinjena Banka, volt Gradjanska Banka suboticiai fiókjánál igazgatóváltás van küszöbön. Rajcsics Sándor, a fiók igazgatója, aki az Ujedinjena Banka suboticiai fiókját megszervezte megvált állásától. A beogradi igazgatósággal való barátságos megegyezés alapján a bankfiók egész berendezése s a helyiség is Rajcsics Sándor tulajdonába, illetve bérletébe megy át, az Ujedinjena a közeli napokban elköltözik mostani helyiségéből.

— A novisadi alszövetség ülése. A novisadi alszövetség vasárnap ülést tart, amelyen a tavaszi programot beszélik meg. Erre az ülésre lejön a beogradi alszövetség elnöke, Sztanics és az alelnök, Vu-hosevics, akik szintén részt vesznek a megbeszéléseken.

— Inségbe jutott Wagner Richard családja. Bécsből jelentik: Zenészkörökben híre ment, hogy Wagner Richard családja Beyreuthban szűkös anyagi viszonyok között él s hosszú ideig nem is gondolhat az ünnepi előadások folytatására. A bécsi népopera felügyelőtanácsa Weingartner Félix javaslatára elhatározta, hogy ezentul minden Wagner-opera előadásából egy százalék tiszteletdíjat juttat a Wagner-családnak. Ezt a célt szolgálta a tegnapi Tannhäuser-előadás is, amelyet új betanulással játszottak Strauss Richard vezetése alatt jelentékenyen felemelt helyárrakkal. A bevételből tízmillió osztrák korona jutott a bayreuthi ünnepi előadások alapjára.

Adományok. I. K. Subotica, ma 100 dinárt küldött be hozzánk a vojvodinai nyomorgó nyugdíjasok részére. Az összeget rendeltetési helyére juttatjuk.

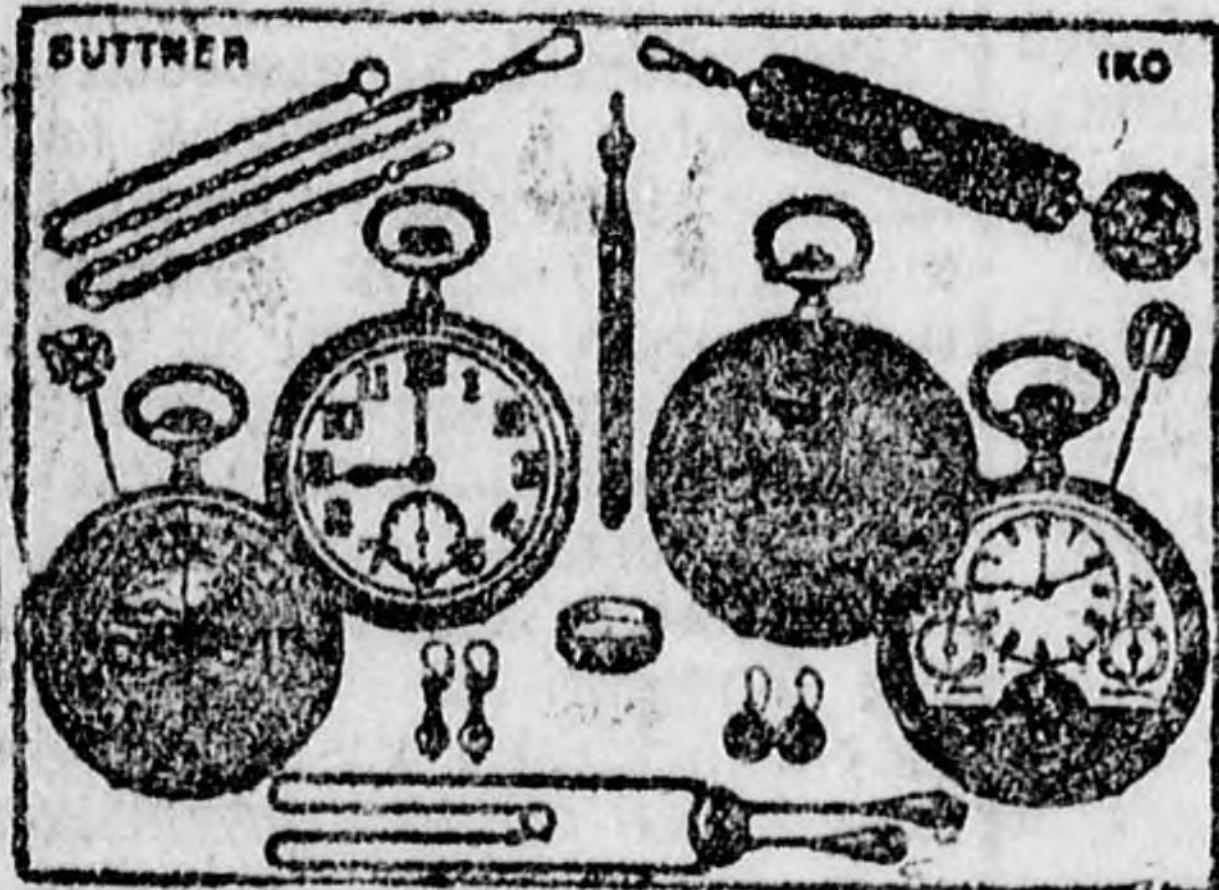
— Szerb nyelvkurzus. Március 5-ikén a suboticiai gimnáziumban új szerb kurzus nyílik meg. A kurzus 3 hónapig tart. A kurzuson egyetemet végzett tanérok tanítanak s az első kurzus sikere bizonyosság amellett, hogy jól töltik be feladatukat. Jelentkezni lehet naponta két órától négy óráig a gimnáziumban.

(*) Roth Olga kozmetikai intézetében Kr. Alexandrova-utca 21. szám alatt, az Angol-Magyar Bank palotájában, lélemelen, modern szépségápolás, arcbőrhámlasztás, alkalmatlan hajszálak, pattanások, szemölcsök, szeplők, májfoltok végleges eltávolítása. Kaphatók saját készítményű, kiváló hatású kenőcsök, puderek, gyógyszappanok, arcfehérítő és szeplőkendőcsök stb. 2804

Fogorvosok. Kik saját laboratóriummal nem rendelkeznek, kérjenek árjegyzéket Reinitz i Berger zubotehnikai laboratorij Osiyek I. Desatčina utca 11.

Hol vásárol?

Órákat, láncokat, gyűrűket, fülbevalókat, karkötőket, arany- és ezüsttárgyakat, dísz- és házzükségleti tárgyakat?

A 20 év óta fennálló H. Suttner óranagykereskedés vevői számára azt a kellemes újítást vezette be, hogy a nem tetsző árut visszaveszi és a pénzt egy másik, a vevő által kiválasztott tárgyat kint. Ennek nincs tehát rizikója és könnyen juthat jó és megbízható órához, mely sok mérlegelést és javítást megtakarít; épúgy mindennemű arany-, ezüst- és fémtárgyhoz, a legszebb és legjobb minőségben. Kérje a cég illusztrált árszámjegyzékét, amelyért csak 2 dinár portót kell beküldenie. A levelek így címzendők:

H. Suttner Ljubljana 976
Slovenija. 8517

GUMMISAROK és GUMMITALP

olcsóbb és tartósabb mint bőr! Legjobban óv nedvesség és hideg ellen!

Reiner Lajos

fakereskedő

NOVISAD

Laze Kostića (Széchenyi) ul.3

□□□

Telefon: IRODA 188.

Sürgönyeim: „FORESTA“.

Nagyraktár mindenféle épületfa- és deszkákban.

Nagy készletek prima fichta

asztalosáruból

minden méretben.

Fatelepek a Strand mellett.

Telefon: Telep 291.

Állami szállításokkal foglalkozó vállalat

vasutianyag szakembert keres

fix alkalmazásra Subotica székhellyel. Feltétel szerb-horvát és német nyelvtudás. — Ajánlatokat „II—F—32“ jelige alatt az Interreklam r. t. Zagreb ilica 21. továbbít. 1426

„Bácska“ Szesz- és Élesztőgyár Subotica

„BÁCSKA“

1333

TISZTA SZESZÉLESZTŐ A LEGJOBB!

Naponkint friss élesztő kapható:

„Bačka“ Fabrika Špiritusa i Kvasca Subotica

Just r. t.

a legjobb ANGOLSZÖVET gyárak képviselője

Újnan megnyílt üzletében kaphatók a legnagyobb választékban a legolcsóbb áron valódi

angol szövetek, angol cérnák, amerikai sárcipő.

SUBOTICA, VÁROSHÁZ ÉPÜLET

Régi jó hírnévnek örvendő üzletei: BEOGRAD, ZAGREB.

NYILTTÉR.

Értesítjük a n. é. közönséget, hogy a sombori Oficirski Dom étkezdéjének vezetését átvettük. Elsőrendű ételekkel és italokkal, pontos kiszolgálással a legkényesebb igényeket is kielégítjük. Elfogadunk abonenseket, állami tisztviselőket kedvezményrel. Utazók az étlapi áruból 20% kedvezményt kapnak.

Az étteremben febr. 10-től naponként Sárközi Emil zenekara ad koncertet.

Bizunk a n. é. közönség szives támogatásában,

1021 Vjekoslav Sajgó és Bena Serko.

A rokkantak figyelmébe.

Tudomására hozzuk az összes rokkantaknak és más mindenkinek is, hogy *Grga Letić* és *Blaško Vignoda* nem állanak semmiféle összeköttetésben a Hadirokkantak Subotical Egyesületével.

Ezek az urak azt ígérték u. i. a rokkantaknak, hogy ha a demokrata listára szavaznak, akkor földet és egyéb kedvezményeket kapnak.

Minden rokkant, aki saját érdekét szíven viseli s aki amugy is s ralmias helyzetén javítani akar, az a választáson a radikális listára kell, hogy szavazzon, mert ez az egész királycég és a rokkantak megmentője Subotica, 1923. február 28-án.

A Hadirokkantak Subotical Egyesülete az elnök h.

1616 Gjura Jovanović s.k.

Tisztelettel értesitem az igen tisztelt vevőimet, hogy cipészterem áthelyeztem Sokolska u. 16. (Gombkötő). Cipő különlegességeket és beteg lábakra mérték szerint a legprecízebben készítek.

Továbbra is szives pártfogást kér.
1599 Botka Sándor cipész.

Értesitem a nagyérdemű közönséget, hogy a Fierst-féle éttermet megvettem és azt Kávéház- és étteremmé átalakítva folyó évi március hó 1-én Gradjanska Kafana i Gostiona cimen nyitom meg. Jó ételekről és italokról gondoskodom, pontos kiszolgálásért kezeskedek. Minden este Zurku Vladó elsőrangú tambura zenekara hangversenyez.

Ssives látogatást kér tisztelettel
Kichler István
Az Elit (Parl) Kávéház volt bérloje.

1511

Malmok figyelmébe.

Használt de garantált lyukmentes 85 kg-os juta lisztes zsákokat, ulolsó töltése liszt, állandóan nagy mennyiségben raktáron tartok.

Roin Izsó Sombor

1513 zsák, ponyva és zsinag kereskedés.

Tűzifa eladás 1378

ab vagon Jankovci (Vinkovci mellett) elsőrendű

csertűzifa

30% hasáb, 20% dorong

nagyban és kicsinyben. — Aki tűzifaszükségletét idejében és olcsón fedezni akarja, forduljon

M. Balling fakereskedőhöz Vinkovci.

APRÓHIRDETÉSEK.

Eladó egy alig használt cipészgép, cipésszűrt, 50 pár kaptafa, egy műhelyasztal, Sava Tekelija u 61. Albert Gábor. 1527

Eladó ház, melyben van egy néyszobás, egy kétszobás és három háromszobás lakás. Minden lakáshoz fürdőszoba, villany- és vízvezeték bevezetve; továbbá négy egyszobás és egy kétszobás lakás az udvarban. 500 m² terület nagysága. A ház 4 hónapra belül teljesen üresen átvehető. Csakis komoly vevővel tárgyalok. Nyugodók kizárva. Kedvező feltételek. Cim a kiadóban. 1624

Klub vagy mokettgarnitúrát keresek megvételre. Cim a kiadóban. 1579

Fürdőakád, székek, virágállványok, vadászfelszerelés, ruhaneműek, cipők és egyéb dolgok eladók. Cim a kiadóban. 1571

Stráfkocsit, félnehézet, 20—25 métermázsra hordképességűt, fédereset keresek megvételre. Cim a kiadóhivatalban. 1455

Jóforgalmu liszt-terményüzletemet eladnám legjobb helyen vagy társ-üzletvezetőt akceptálnék. Cim a kiadóhivatalban. 1628

Eladó egy alig használt, Hofherr és Schrantz 54-es cséplő elevátorral és egy Máv. 60-as, golyós, két éves. Konez Péternél, Bácsko-Petrovoselo 1540

Eladó Diesel-motorokkal berendezett, egyenáramú generátorokkal és akkumulátorokkal felszerelt teljes villamos központi berendezés 2000 lámpára. Diesel-motor, 70—100 HP, kifogástalan karban. Cen. trifugális szivattyu, 11 col belmérettel, 16 folyóméter csövekkel, szivókóssárral. Hofherr cséplőszekrény elevátorral, Négyrétű Hagenmacher sikszita, Bürger Szilárd, Veliki-Bečker, Cár Dušanova-ül. 56.

Szép két villa Palics legszébb helyén szőlővel és ötszobás lakással eladó és azonnal elfoglalható. Bővebbet Huzsvár József Palić, földmivesiskolai megállóval szemben. 1534

Egy jóforgalmu éjjeli üzlet házzal együtt eladó, esetleg napi bérbe kiadó. Kiss József, Nova-Kanjiza.

Szivógázmotor, 35 lóerős (Polke, Wien) eladó, főtengelye el van törve. Levelekre nem válaszolok. Jónni, megnézni, esetleg megvenni. Makso Patarića Suhopolje (Kapan) 1543

Eladó 8 HP Hofherr és teljes cséplőgarnitúra és Schrantz és 8 HP Máv. magányos Máv motor eladó. Cim: Csapanda József, Bács. 1592

Asztalos - műhelyberendezés kivándorlás miatt jutányosan eladó. Guba István, Bačko-Petrovoselo. 1569

Cement és metlachi-lapokat, használtakat, veszek. Cim a kiadóban. 1584

KÜLÖNFÉLE

Nagy üzlethelyiség nagy telken gyárnak vagy műhelynek kiadó, esetleg örökáron eladó. Cim a kiadóban. 1518

Fiatal, Subotićára helyezett hivatalnok szobát keres, lehetőleg teljes ellátással. Ajánlatok »Hivatalnok« jellegén a kiadóba kéretnek. 1529

Husvétli tojásfesték kapható nagyban is Neuhaus i Kalmárnál, Sokolska-uticában. 1533

Önálló iparos 33 éves, egyedülálló fiatal özvegnél keres lakást és ellátást. Ajánlatokat »1591. szám« alatt a kiadóhivatal továbbítt. Leveleket horvát, német vagy magyar nyelven kérek. 1591

Egy száraz nagy raktár, irodának is alkalmas. Krl. Alexandrova ulicán, kiadó Bővebbet Piets fényképésznél 1578

Vöröshagymamag 5 kilogrammos postacsomagban is kapható 30 dinárért kilogrammonként bérmentve. Brummer Antal, Subotica, Rudičeva-utlica. 1538

Keresek elszámolásra vagy esetleg bérbe vendéglőt vagy szállodát. Cim a kiadóhivatalba.

Elveszett Böhm Mór és Böhm Emma arcképes igazolványa, körjük a megtalálót, adja le a kiadóhivatalba.

Tisztelt vevőim figyelmébe! Lapos öngyújtók, alumínium, réz, nickel patrongyújtók, »Treibach« tüzkövek gyári lerakata. Csak nagyban eladása. Mayerhof Adolf optikusnál, Subotica, Aleksandrova-ül. 9. 1413

LAKÁST egy vagy kétszobást, butorralvagy anélkül keres a Főter közelében gyermektelen házaspár. — Cim a kiadóban.

Sörös-üveget keresek, 0,32 cl., korona dugósat, kisebb és nagyobb tételekben. Schvarcz borkereskedő, Senčanski put 17. 1442

Heremag elsőrendű kapható özv. Galambos Sándornál Staribečej. 1635

GUMMIBÉLYEGZŐT bármilyen nyelven készít Molnár József Subotica, Frankopanska-ül. 25. Megrendeléseket a Bács megyei Napló kiadóhivatala is felvesz.

Vaskereskedés és ház

Osijekén a főteren, nagyforgalmu helyen, szabad kézből eladó. Szükséges tőke 2—2½ millió dinár. — A háznak nagy udvarai vannak s így minden célra megfelel, bármely iparnak. A vevő azonnal beköltözhet. Ajánlatok I. Janić i drug, az Interreklam r.-t. képviselője Osijek, I., Lončarska ulica 7. címre küldendők »Eisenwarengeschäft« jellegével. 1566

Kerjen

mészajánlatot!

Elsőrendű minőségű, faval égetett építési mészre Detail-eladásra, héfehér mészre. A bremendi mésznek, szín és minőségre nézve teljesen megfelelő.

SIPOS SÁNDOR mésztermelő SUBOTICA, I. Sokolska ulica 4—6. — Telefon 868.

Minden nap új árú és új férfikalap újdonságok érkeznek

KALAPOK

rendkívül nagy választék minden létező fezonban, minőségben és színben: világos (divat) szín, drapp, szürke, továbbá sötét és fekete drbként 20, 30, 50, 70, 90, 110, 145, 180, 220, 250, 280, 350, a legfinomabb 380 dinár. — Nyakkendők, ingek, harisnyák és minden egyéb kellek!

SZV. MILIĆ Beograd, a legnagyobb kalapraktár, Kralja Milana 111 (Slavija).

Meghosszabbítom a még el nem adott áruimra hirdett végeladást.

CIPŐK

férfi, szegelt és varrott, tisztelt vevőim által jól ismert tartós minőségben, különböző formában: amerikai, félamerikai, hegyes és félighegyes 155, 170, 190, 220, 240, 270 és 290 din.

marc. 1-től
marc. 4-ig
csütörtöki-
vasárnapig

Kötő

A kis hazátlanok

V. részben.

V. rész:

VIHAR UTÁN 5 főtávonásban.

APRÓHIRDETÉSEK

Apróhirdetés egy szó 1 dinár, vastagbetűs és címszó kétzeresen számít. Legkisebb apróhirdetés ára 10 din. Álláskeresők az apróhirdetést díj felét fizetik. Előfizetési díj havonként 45 din., negyedévre 135 din. Kérdezőkódokhoz válaszbélyeg mellékelendő.

Kovács-Jegőny keresetlik féderes munkára. Bővebbet: özv. Halbrohr Sándorné és Társai szállítók. 1589

Bognár-segédék állandó gépmunkára felvételnek Vujković famegmunkáló gyárában, Subotica.

Egy könyvelésben és gépírásban, lehetőleg szerb nyelvben is jártas tisztviselőt keres azonnali belépésre Jugoszlávia Biztosító Társaság suboticiai vezérigénysége, Sokolska ulica 2. 1589

Éjeli őr felvétetik Klein Géza fűszernagykereskedőnél, Subotica, Bene Sudarevićeva-utca 1524

Kifutót 15 éven felül, felvesszünk. Kramer Antal és Társa. 1544

VÉTEL-ELADÁS

ZÁLOGINTÉZET

Ékszerre kölcsönt ad. Adás-vétel. Raglánoknak gyapjuszövet olcsón eladó. I. Bogovićeva (Kinizsi) utca 12.

Eladó Kelebián, Magyarországon, egy lánc prima kadarka-szőlő. Bővebbet Horváth Sándornál. 1600

Egy Welsz-féle gyalupad, asztalos- és különböző lakatos-szerszámok, békebelli gyártmány, még új állapotban, eladók. Subotica, II. Petrova-utca 20. 1578

Pintér-szerszámot kéz alatt keresek megvételre. Cím a kiadóban. 1456

LEVELEZÉS

Egy jószívú, művelt, hozzámmaló fiatal özvegyet vagy leányt elvonnék feleségül, 41 éves rk. önálló, 23 év óta fennálló jó forgalmu nagyobb üzlet tulajdonosa vagyok. Fényképes levelet »Egészséges jellegre a lap kiadóhivatalába kérem. Discretio becsülettel biztosítva. 1514

86 Kedves fiam, ha bátyádtól van, in. En a kettős ünnepkor, vagy legközelebbi husvétkor utazom Szeged felé 68. 1574

Házasság céljából megismerkednék 20-25 éves háziasan nevelt urilánnyal. Önálló fűszerkereskedő vagyok s nagyobb földbirtokkal rendelkezem. Fényképes leveleket »Önálló kereskedő« jellegre kérek. 1548

Intelligens idősebb csinos izr urleány megfelelő hozomány, kelengye, 2 szoba butorral nőül menne 40-48 körüli intell. izr. gyermektelen önálló kereskedő vagy jobb hivatalnokhoz. Leveleket »Boldogítani tudnék« jellegre a kiadóba kér. 1617

39 éves, elvált, falusi vendéglős, ki egymillió dinár vagyonnal rendelkezik, házasság céljából levelezni óhajt 25-35 éves, jó megjelenésű, gyermektelen, némi hozománnyal bíró özvegyvel — Fényképes ajánlatok »Béga« hírlapterjesztő és hirdetési vállalatához küldendők V. Bečkerekre, Petrogradska (Melencei) u. 35. 1633

Helybéli nagy iparvállalat művezetője 40 éves, özvegy, jó jövedelmű állásban, keres clettársat, ki az új család megalapításához megfelelő készpénzzel vagy ingatlan vagyonnal rendelkezik. Lehetőleg gyermektelen özvegy. Leveleket »Művezető« jellegre a kiadóhivatal továbbítja. 1472

Bőrkiütést, szeplőket vizsrtárgulást régi sebeket s gyógyít az evche és jóhatásu San. Rat. Dr. Strahl **HÁZIBALZSAMA** Eredeti dobozokban kapható Gradska Ljezarna Zagreb Kamenita ulica 9.

DIAMANT Pékek figyelem! »DIAMANT« a Hauser & Szobota gyárból Wien-Stadnan, békebelli minőségben, kapható kizárólag a vezérképviselőnél Jugoszlávia számára **Edvard Dužanec, Zagreb** Lerakat Strossmajerova ul. 10. Övakoönünk portálaku vagy tolyékony utazásoktól.

FOGLALKOZÁS

Egy műszaki üzletben jártas fiatalembert, ki utazásra is alkalmas mielőbbi belépésre keresetlik. Ajánlatokat Lederer - nyomda, Stari-Kanjiža. 1395

Francia és angol nyelv. mester egy egy mint két tanuló részére 10 dinárért órát ad. VIII. Boško Vujić-utca 17. 1453

Szobainast keres földbirtokos pusztára. Szorgalmas, becsületes és a feltétlen tisztaságot szerető egyén küldje be ajánlatát a következő címre: »Emődi gazdaság, Crvenka, Bačka. 1632

Gyakorlott pénztárnoknő állást keres. Ajánlatokat »Szorgalmas« jellegre a kiadóba kér. 1548

Házmeester felvétetik. Prokesch Mihály, Vilsonova ul. 45. 1619

Pasztára magányos idősebb urhoz, mint házevítőnő, vagy anyahelyettesnek ajánlkozik középkori urilány, bármily bizalmi állást vállalnék, az összes háztartási teendőben jártas vagyok, valamint a jó főzésben. Leveleket a lap kiadóiba kérek »Nyugodt otthon« jellegre. 1612

Gyakornok azonnali belépésre keresetlik egy helybéli zabonaiüzletbe. Cím a kiadóban. 1561

Cipőszalonban keres munkát elsőrendű címre. Esetleg elvállalja annak szakaszeri vezetését vagy létesítését. Szives megkereséseket kér Ritter Ferenc, Wien, III. Pfarrhofgasse 1., Part. 4.

Utazót, aki már a fűszerszakmában utazott, mielőbbi belépésre fixre és magas jutalékra keresünk. Cím a kiadóban. 1530

Papucsos-segédet magas munkára azonnali belépésre keres Grünfelder Árpád, Cetinska ulica 6. 1583

Egy műszaki üzletben jártas fiatalembert, ki utazásra is alkalmas mielőbbi belépésre keresek. Földvári Béla Stari Bečej. 1895

Szoptatós-áda állást keres jobb házban. Cím Nova Kanjiža kis trafikban. 1481

Perfekt magyar, német levelezőnő esti munkát vállalna. Megkereséseket kér »Perfekt« jellegre a kiadóhivatalba. 1586

Német gyermeknasszonyt keresek két gyermekemhez. Cím a kiadóban. 1585

VAJJON?

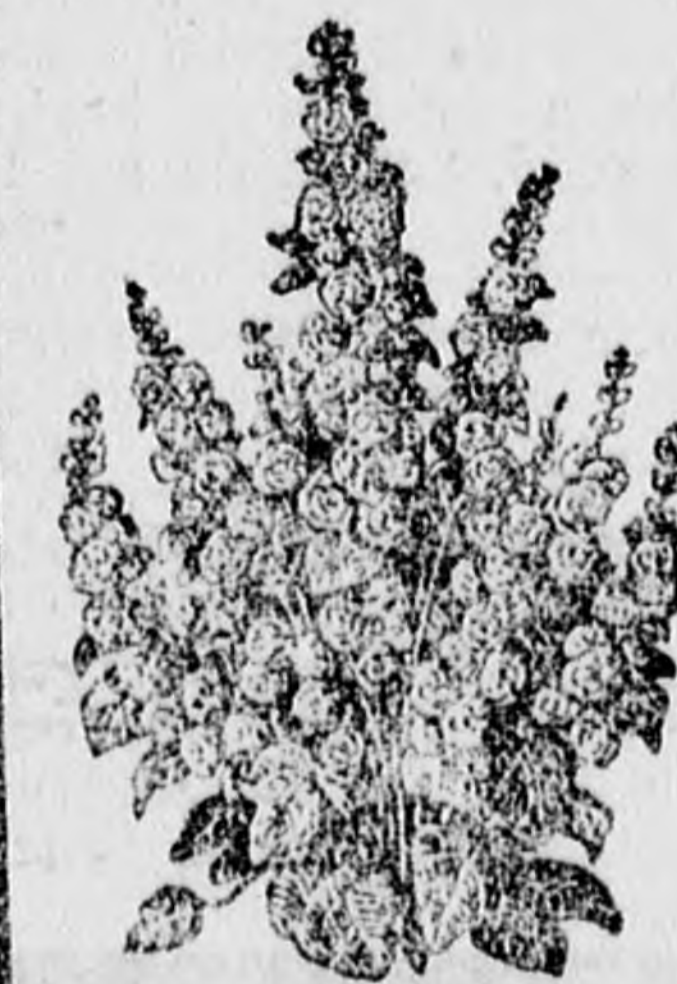
Tutankhamen ellen nem lehetne-e eljárást indítani áruelejtés miatt.

Minden asszony, minden férfi ezt a márkát dicséri

Depot:

Prva Jugoslov. Kemična Fabrika Novisad.

Fűmag

magas és alacsony törzsű rózsafák virág, fűszerek és takarmánymagvak legjobban beszerezhetők.

Balog Lina cégnél Subotica

Bárány-szálloda mellett Kérjen árajánlatot.

Lifka

márc. 1-től
márc. 4-ig
csütörtöki-
vasárnapig

Sardon világhírű regénye nyomán THEODORA

BIZÁNC CSÁSZÁRNŐJE
Főszereplő: Rita Jolivet

4 HP stabil benziamotor, üzemben megtekinthető. eladó. Birn, Ada. 1613
Heromag nagyban Brummernél Subotica, Rudićeva ulica. 1607

Brillánsért, aranyért, ezüstért mindenkinél magasabb árat fizet Blaha és Nyilas ékszerészek edény-piac. 1093

Törmelék nicket, vezet, alumíniumot és rétegetmet legmagasabb áron vesz Martinovics D. D., Kula.

Azonnal szállítható 30 HP eredeti szivógázmotor magánjáró, hat éves, 60 colos, fiatal Hofherr-csőplővel teljes felszereléssel, esetleg külön a motor és külön a cséplő; 6 HP lánccos magánjáró, 42 colos Hofherr gyűrűs cséplővel, teljes felszereléssel, csak egyben, intányos áron. Biliczky Károlynál Senta, vasut közelében. 1114

HULLADÉKÉRT PÉNZT. Legmagasabb napi árban veszünk vörös, sárgaré, olom, horgonyt, öntött vas-hulladékot Megvanszky és Társa vaskereskedők Subotica (a városház átellenében. Telefon 360. 6028

Nyolcas Máv. magánjáró cséplőgarnitúra, hozzávaló felszereléssel eladó. Mélykúti György, St.-Kanjiža. 1250

Modern, új íróasztal, könyvszekrény, szék, asztalka, virágállvány eladó Cím a kiadóban. 1601

Eladó azonnal 6 HP Nicholson lánccos magánjáró cséplőgarnitúra teljes felszereléssel. Bagi Lukács, Martonos, Bácska. 1409

Magyar Állami gyártmányu, 19 éves, 8-as, átalakított magánjáró, komplett garnitúra, gyári elevátorral eladó. Fischer Vilmos, Subotica, Madiarska-u. 18. 1437

Eladó keveset használt esztergpad fa- és vas-esztergályozásra. Cilinder és balkaros cipőszegők új és használt állapotban, jótállás mellett Pataky műszerésznél, Džombóji, Bánát. 1438

22 család méh jól beteltele új rendszerű kaptárakban eladó. Martonoson, róm. kath. kántornál. 1634

Sokszorosító lezuhó-gép (Rolograph) új, eladó. Cím a kiadóban. 1630

Üzethelyiség berendezéssel eladó. Sokolska-ul. 13. Bővebbet Agina-utca 4 vagy városháza 11. tejpiac. Majoros mésszár-szék mellett. 1457

Perzsa.kabát, kiváló minőség, nagy méret, eladó. Usporedna 4. 1354

Eladó asztalosműhely-berendezés, egy univerzál gyalugép s egy szallagfűrész 70, egy előlét 280X40, egy transzmisszió 6 mh 50 mm, összes szíjtárcsák és szíjak. Križak i Kirst stolari, Vinkovci. 1484

Bleszák-telep előtti ölemezési bódé más vállalat miatt eladó. Értkezni a helyszínen lehet tulajdonosnál. 1563

50 HP Dieselmotor, elsőrendű gyártmány, azonnal szállítható. Record Ipari és Kereskedelmi rt., Osljek I. 1593

Ócska és hulladékfémek, vörös és sárgarézet, ólomot horgonyt és alumíniumot legmagasabb áron veszünk. Goldner Testvérek jégszekrénygyár Subotican, Jugovića-va-utca 20. Telefon 134. 6490

Használt üzletberendezés, nagy három szárnyas folyosóablak és ajtóféla eladók. Bővebbet a kiadóban. 1520

Nyolcas, gyárilag átalakított, fogaskerekes, 16 éves, Máv. magánjáró cséplőgarnitúra, kifogástalan állapotban, teljes felszereléssel eladó. Kiss István, Staramoravicán. 1525

Eladó egy jókarban lévő 8 HP Ruszton magánjáró garnitúra. Iikovic Péter és Társa, Csantavér 1430
Eladó egy vaskereskedés Crno Brdon (Feketehegyen). Bővebbet a fözlletben, Dinjaski Vasa, Srbobran, vaskereskedőnél. 1476

Műlábak, műkezek,

egyenestartó tűzőkészítő és javító műhely

Schönbrunn Subotica, Pašićeva 5. Telefon 275.

Uri családok

bevásárlási forrása
ILIJA SÁGI
modern berendezésű fűszer- és csemegeüzlete 245
SUBOTICA (huspiac).

Mielőtt **vendéglőjét szállodáját, kávéházát, cukrászdáját berendezné** kérjen árajánlatot

Goldner Testvérek jégszekrénygyártó Subotica, Jugovića ul. 20. Készítünk és legolcsóbb áron szállítunk komplett szálloda, kávéház, cukrászda és éitermi berendezéseket, jégszekrényeket, sörkimerőkészülőket, fagyialtatókat, fagyialtatóberendezéseket és azokhoz szükséges alkatrészeket, rézcsapokat, különböző levegőszivattyúkat, autogénnel hegesztett levegőkazánokat és cincsoveket, gyáraknak, malmoknak rézöntvényeket. Veszünk ócska és hulladékfémeket a legmagasabb napi áron. — Telefon 134.

döntő körülményeknek látszanak. Az ébredés nyugatról ment keletre, a nyugati mozgalmak megelőzték a keletiekét s lehet, hogy — legalább részben — azoknak alkalmi okai.

Az európai s a vele rokon társadalmakban kétségkívül a legfőbb ok a vágy visszatérni a hagyományhoz, a legyelemhez, ami az érzelmi jogának az elismerését foglalja magában. A szabadság kultúrája, amely ötszáz éven át nagyszerű értelmi alkotásokat hozott létre, a vallásos lelkiismeretet magára hagyta, s az embereket nem elégitette ki. Szabaddá tette az egyént, fölmentette az egykori vallási kényszer alól, de vallási szükségletének a kielégítéséről, amely a szabadság természetének is megfelelő volna, nem gondoskodott. A szabad kutatás átcsapott a vallási térre s ennek alapjait racionális vizsgálat alá vette; a tudományoknak egész új világot hozta létre s kifejlesztette azt a különben teljesen igaz felfogást, hogy a tudományos igazságnak egyetlen és kizárólagos alapja a pozitív tény s hogy ezekbe a tényektől független, más irányu, talán érzelmi alapon nyugvó eszméket, amiket előbb a vallás oly bőven szolgáltatott, de amiből a tudomány semmi haszna sem volt, bevenni nem szabad. A pozitívitás a régi eszményeket hátrá szorította, azonban — és itt a hiba — vagy nem adott helyettük másokat, vagy amit adott, nem adta utána, hogy azokat az egyén és a társadalom belenyugvással elfogadta volna. Aztán a pozitívitás megmagyarázza a tapasztalható dolgot, de nem magyarázza meg azt, ami nem tapasztalható. A tudományvizsgálta tényekben van sok megmagyarázhatatlan és ez tág kaput nyit a képzelődésnek, az érzések világának, a miszticizmusnak, az éledő vallási felfogásnak és magyarázatnak.

A vallási érzések és törekvések megújulásának egyik főoka ebben van, s ehhez nagyban hozzájárul az a kedvezőtlen körülmény, hogy a pozitív tudományok kiderített igazságaiból egyes filozófiai álláspontok

elbizakodott következtetéseket vontak le. Bár a tudomány soha sem vállalkozott arra, hogy az egész világot s annak minden titkát megmagyarázza, mert erre a tudomány képtelen: mégis a materialista bölcselek révén az a felfogás terjedt el, hogy a tudomány minden titkot földerít s a vallást teljesen nélkülözhetővé teszi. Ebből eredt Brunetiére francia író nagyhangú, alaptalan kijelentése a tudomány csődjéről a múlt század végén. Természetesen éppen olyan jogtalan, ha a tudomány eredményeit a spiritualizmus alkázza ki neki tetsző következtetésekkel, egyoldalúan a maga javára. Ez is képtelen vállalkozás s méltán beszélhetnénk ebből a szempontból is a tudomány csődjéről. Azonban a tudomány nem célja sem a spiritualizmusnak, sem a materializmusnak az igazolása vagy tagadása. A tapasztalati tudomány metafizikai problémák megoldására nem vállalkozhatik. De azért a pozitívitás neki nem gyengesége, amint azt maga megvonta határainak a megismeréséből következtették, inkább szükséges életföltétele és csak maradjon meg következtetéseivel azok közt a határok közt, amelyeket a kutatás szab meg s amit igazi tudósok nem léptek át soha, hanem rendületlenül végezték felvilágosító munkájukat, a tudomány áldásos feladatait. Ők a tudományt nem akarták vallássá változtatni, de azt sem engedték, hogy a miszticizmus a felvilágosító tudomány határai közé befészkelje magát.

Ha az itt kifejtett főokhoz a renaissance magyarázatában hozzáveszük az erkölcsi okokat, a társadalmi önzés könyörtelen uralmát, ami oly vészes károkat okozott a társadalomnak, az anyagi javak rettentő hajszolását, a szorosabban vett kulturális okokat, amelyek a föléledésben nem lényegtelen szerepet játszottak, körülbelül tisztában lehetünk az iránt, hogy a vallási renaissance mily természetű okok eredménye. Egy társadalmi okot még külön kiemelünk: a túlzóan nagyra-nőtt individualizmust, a társadalom-

vezette volna a gyönyörű költeményeit, mégis tisztelettel viseltetett iránta és mindig örömet mutatott, ha a kitűnő poéta vonata herobogott a pályaudvarra. De egyszer nagy baj történt. A kedves «stácia», ahogy a derék németet neveztük, nem vette észre Vajdát, amint az a kupéjából kiszállt s este, amikor a hotelben találkoztunk, a költő, akitnek az arca borús volt, így szólt:

— Már megbántam, hogy leutaztam. Az éjjel rosszul aludtam, mint utazás előtt mindig s valami sejtélem gyötört, hogy a dolog rosszul fog menni. Bár hallgattam volna e sejtésre! . . . Byron babonás volt és az én esetemben bizonyosan ott-hon maradt volna. De én sohasem voltam ilyen okos . . . Nem tudom, mit vétettem az állomásfőnök úrnak, —ahogy meglátott, elfordította a fejét, nem akart megismerni. Pedig máskor, ha megjöttem, mindig szívesen köszöntött. Sejtésem sincs róla, mivel vonhattam magamra a haragját, hiszen mindig megadtam neki a kellő tiszteletet . . . Mégis csak kellemetlen, hogy ha az ember megérkezik valahová, mindjárt — és éppen mértékadó hivatalos helyen — ellenszenvvel fogadják. Az egész itteni tartózkodásom el van rontva. De talán nem is maradok ilyen körülmények között . . . Mert ha előkelő hivatalbeli férfiak, akik a várost képviselik, barátságosan fogadtatásban részesítik, igazán nem tudom, van-e értelme annak, hogy maradjon az ember visszafelé egy város vendégszeretetével, amelynek, úgy látszik, terhére van?

Nem kevés fáradságba került megnyugtatni őt, hogy H. ur nem

nak mintegy atomszerű széthomlását és a szolidaritásnak meglazulását. Ez alapján érzelmi jelenség s orvossága első sorban nem a tudományban van, hanem a hagyományban, az érzésben, a vallásban, amelyek a gazdasági élet mellett a leg-erősebb társadalomszervező erők. Ugy látszik, hogy a világ belefáradt az ötszáz év óta tartó forra-

dalmakba, mialatt a szabadság elve minden téren szerveződött. Az emberek világa békére, kiegyenlítésre, szolidaritásra vágyakozik. Azonban ez, fájdalom, nem következett be, sőt a világháborúban a nagy konzervatív hatalmak még rettentőbb harcokba sodorták az emberiséget, mint aminőkben századok óta volt, Töncs Gusztáv,

Kula a béke és a munka központja

— A Bácsmegeyi Napló munkatársától —

A reggeli órákban, amikor nagy fujtatással bedöcög a zombor-öbesei vicinális, a kulai állomáson néhány fiakkal ásitózik, az egész környéken néma csöndesség fogadja az érkezőt.

A telecskai dombokkal körülbástyázott Kula, a bácskai járások egyik

függönyök mögött talán még levedulaillat is terjeng, ahol nappal bizonyára halk és méla zongora-akkordok szólnak.

A község nagyon hosszú főutcája mentén jobbra és balra sok mellékutca kanyarodik, amíg elérkezem a tulajdonképpeni »belváros«-ba a Pé-

Kulai utcavégszél

székhelye, nyugodt polgári miliőt tartogat az idegen számára.

Az ébredező Kula, járdát söprő asszonyaival, tejjel siető gyereklányokkal, süteményeskosár alatt görnyedő pékinasaival önkéntelenül is a szép, csöndes és békés vidéki városka idegpihentető benyomásait váltja ki az emberből. Nem lehet megtagadni ettől a helytől az eredetiséget. Az ablakokon túl a csipkés

ter Király csatorna hidjál. Ez a csatorna ketté szeli Kula-t és itt kezdődik a hivatalok, a templomok és szállodák frontja.

Innen kezdve már sok házon ott az ügyvédi irodák, orvosi és fogorvosi tábla.

Itt a járásbíróház is, régi ódon, alacsony, rácsos ablaku ház. Itt vannak az iskolák és a női zárda is. Két szép temploma a gör. keleti

az ember sokféle. Csak a napokban járt itt Milassin ur (a palicsi pénziáros), aki nagyon szívesen invitált, azonképp Miloszavlyevits ur is; én valóban csodálnám az emberiség oly mérvű féltékenységét, hogy eszentul minden érintkezés megszűnik az egész világban.

A levél elejének a diszkóliája, amely kezdetben csak attól félt, hogy a város közönsége nem fogja őt szívesen látni a kolerajárvány miatt, a végén már oda növekszik, hogy minden érintkezés megszűnésétől tart és pedig nemcsak az országban vagy a városban, hanem az egész világon! Így nehezítette a sorsát — az amugy se vidám poétasorsot — egész életében és annak minden mozzanatában. Itteni két barátját kedvelte, a várost és annak fürdőjét szerette, örömet járt ide vadászni, szívesen is látták itt, mert Nimródnek verseket ritkán-olvasó hívei is tisztelték híres vadászársukban a zseniálisnak elismert költőt, de ő sose jelerit meg köztől: úgy, ahogy más barátunk szokott jönni: kedélyes nyugalommal s azzal az érzéssel, hogy amilyen szívesen jön, olyan szívesen fogadják. A kis kofferjébe, amelyet magával hozott, a szükséges holmiján kívül nemcsak két tucat hegyesre faragott plajbászt és rémsok nyomedrét írópapírost, de egy nagy csomó sskrupulust is pakolt . . .

Akkoriban, amikor Vajda idejárt, a nyolcvanas és kilencvenes esztendőben, még a jó öreg Helblincs volt itt az állomásfőnök, akire a lapok idősebb olvasói mint nagyon szeretetreméltó és kiválóan előzékeny uriemberre emlékezhetnek. Ő is ismerős volt Vajdával s bár nem értett annyira magyarul, hogy el-

székszik rá s hogy különben is nem a vasuti állomásfőnök képviseli a várost az idegenekkel szemben, hanem a polgármester s hogy ez utóbbi igen szívesen látja Szabadka falai közt a költőt, akitnek minden látogatása szerepcse ránk nézve. Teljesen csak akkor hitt a szavaimnak, mikor másnap kísértálm vele a pályaházba, ahol Helbling barátunk megesküdött neki, hogy — nem fordította félre a fejét . . . De hát az ilyenfajta skrupulusokból nem gyógyítható ki az, aki azokat mesterségesen tenyészti . . .

Egy nyáron megint Palicsra készült s ekkor meg a következő skrupulusai voltak:

Még eddig sehol se voltam, de most már nincs maradás; kiüz a büz és e héten, legfőlebb esztőtökön, valamire elbujdosom. De hova? Ez a nagy kérdés. Palityról (bunyevácosan így ejtette mindig Vajda a fürdők nevéit) éppen a mai lapokban olvasok elrettentő dolgokat, — hogy ott mekkora a zaj . . . Kivilágos virradatig . . . (Azt akarja mondani a költő, hogy a »nagyépület«-ben reggeliz mulatnak a szabadkai urak cigányzene mellett, amit 6 nagyon rossz néven vett fölük.) És aztán teli is van csordultig. Nincs üres szoba . . . Igaz-e vagy csak megengedett reklám? S egyáltalán most már ha adnának is egy szobát díjtalan, nem járna-e ez kárral a városra, és ülő volna-e elfogadnom? De talán nem is adnának, mert ha teli van, nem is adhatnak. Én most hát tünődöm, ténélődöm. Őt pedig ez a levelem talán már valami tengeri fürdön éri. Akkor aztán éppenséggel késő. Ha netalán még otthon Szabadkán érik soraim, hát szívesen ven-

ném őszinte baráti véleményét a skrupulusaim felől.

Ez a két szó: tünődöm, ténélődöm a legjellemzőbb a Vajda János levelezésére és egész életvitelére. A vers, és cikkirásom túl ez volt az állandó foglalkozása, s ha valaki azt kérdezte: mit csinál Vajda? — bátran lehetett volna mindig azt felelni: tünődik, ténélődik. Ha máson nem, hát azon, hogy illik-e elfogadni neki, a gazdag költőnek, ingyenzobát a palicsi fürdőben a szegény (és bizonyára a palicsi szobák bérjövödelméből keservesen tengődő). Szabadka-várostól akkor, amikor az a kérdéses szobát pénzért is kiadhatja? A díjmentes lakásnak ezt a kedvezményét az akkori polgármester egyszer s mindenkorra fölajánlotta a kiváló költőnek s én rendesen kellő időben bejelentettem neki, hogy mikor óhajtja azt igénybe venni Vajda, aki nagy bátortalanságában és aggodalmainak a hatása alatt mindég a szezon legelején vagy a legvégén jelentkezett a szobájáért. Két okból. Mert remélte, hogy időnyen kívül nem mulatnak olyan hangosan a jókedvű bácskai urak, s mert így kevésbé károsította meg a várost, mintha a főszezonban foglalta volna el a lakást a fizető vendégek elől.

S most még azon is kellett tünődni, ténélődni a költőnek, hogy én esetleg már nem vagyok itthon, s hogy »akkor aztán éppenséggel késő«. El se tudta képzelni, hogy a szobát az én közvetítemem nélkül is megkaphatja. Nem is nyaralhatott abban a szezonban Palicson, mert nem volt, aki a szobáját számára le-toglatja!

és katolikus szintén ezen az utvo-
nalon épült.

Az utca végén a piactéren már
csak a sörház, a Szloboda-szálló és
a mozi várja a maga közönségét.

És tény, hogy ide jár a legtöbb
ember, itt van az uri kaszinó, a ku-
lajak összejöveteli helye, a társaság
érintkezésének élénk liktető pontja.

A rendes délutáni kártyakompá-

Balosevics István, főszolgabíró

ria, a napl események megbeszélé-
se, a szokásos obligát szórakozás.

Minden egyes kulai életnyívanu-
s között legmegnyugtatóbb jelen-
ség a szép egyvetítés, amelyben ez
a háromféle lakósu község egymás
közt él. Körülbelül egyforma arány-

Vicssek Mihály, a kulai Népkör elnöke

ban lakják a magyarok, szerbek és
németek.

Léderer Gusztáv nyug. táblabíró
a jbiróság volt vezetője, Boberity
Mildán esperes gör. kel. lelkész a
kaszinó elnöke, Dr. Holländer Dávid

Szemző Antal, téglagyári igazgató

orvos. Dr. Csenrnyszki Sándor
vezető jbiró. Tolnay János festőmű-
vész, Wighardt Ernő a kulai keres-
nöke, Knefely Márton a kulai keres-
kedők szeniorja, Kósa György ke-
reskedő, Dr. König Soma a legre-
gibb ügyvédek egyike, Dr. Beisch
Henrik a fiatal agilis fsikális, Dr.
Fannuber Gusztáv ügyvéd, Dr. Jof-
kity Dusan közjegyző és szándéko-
san kell a névsor végén megemlé-
kezni Lallosevics István főszolgabi-
ról, aki mint a helyi közigazgatás
őre méltó és megbecsülésre méltó
ember. Ő neki is nagy része van
abban, hogy ez az intelligencia iga-

zán megértően és széthuzás nélkül
együttműködhetik.

Kulának egyik kuriozitása dr.
Stolcz Ferenc ügyvéd. Az egész
környéknek élénk beszéd tárgya az
ő közismert jótékonyága. Ő prece-

Dr. Stolcz Ferenc, ügyvéd

denst teremtett a díjtalan ügyvédi
munkára. Ma már egész csapata
van azoknak a klienseknek, akiknek
ügyét ilyen módon elősegítette.

A földbirtokososztály kevésbé van
itt képviselve. A kulai határban fekvő
nagybirtokok tulajdonosai a
szomszédos Cservenkán laknak s itt
talán csak az egyedüli Vicssek bácsi
földbirtokos reprezentánsa a maga
osztályának.

Pollák Jakab, bornagykereskedő

Tipusa a régivágású földesurak-
nak. Szeretett jókedélyű kiegészítő-
je Kulának. Elnöke a Népkörnek és
ebben a minőségében sokat szereplő
ember. Társaságokban, mint a ga-
valléria megtestesült példája vivott
ki magának őszinte tekintélt.

Ralle Károly plébános otthon ülő

Brandecker Ferenc, posztógyáros

ember. Őt ritkán látni nyilvános he-
lyeken. Elzárkózva, csöndben végzi
áldásos lelkipásztori munkáját hü
segítségével Abel Adam lányosarcu
és szerzeteshajlamu káplánjával.

A kulai társadalomnak egyik hiá-
nyossága a Rác testvérek, akiknek
ötezer holdas birtokuk volt itt. Most
Magyarországon laknak. Azóta
csönd van Kulán. A bácskaj botrá-

nyok, mulatók, hangos szavu hőse
otthagyták őket, a közismert Rác
Vilmos dr. most Budapesten szere-

Szokola Vince, földbirtokos

pel, hol a politikában, hol a becsület-
sértési perekben.

A kereskedelmileg és iparilag meg-
lehetősen élénk Kulának egyik leg-

Kirilovics Izidor, nagykereskedő

aktuálisabb kérdése ma az a hír,
hogy a vasúti vonalat elsőrangú-
sítják, ami mindenestre hatalmas

nyomást gyakorolna ipari fejlődé-
sére is.

Szemző Antal, a kulai téglagyárak
szövetségének elnöke, hozzáértéssel
és szakértelemmel dolgozik az ipar-
fejlesztésen.

A községen átvezető csatorna
élénk hajózási vonal nyáron és a

Schwartz Jenő
a urbarzi cukorgyár igazgatója

Kulai részvény-sörgyár határában
fekvő három hatalmas téglagyár,
a posztógyár s malmok távolról
egész kis gyárvárost sejtettek Kulá-
ban.

A sportélet fejlett Kulán. Csajágt
Henrik, aki a sportklub alelnöke,
ambicióval működik ezen a téren.

Szeretik a szülőföldjüket és együtt
dolgoznak kitartással annak fejlő-
dése és boldogulása érdekében.

Kula, egyik kiterjedt és vagyoni
szempontból is tekintélyes járási
székhelye fontos központja a Bács-
kának s egyik határozott biztosítéka
anyagi és szellemi kulturfejlesztésé-
nek.

Mesterházy Ambrus.

Sentai képek

Hozzászólás a sentai tüzoltókról szóló visszaemlékezéshez

A Bácsmegyei Napló mult vasár-
napi számában »Szentai képek« ci-
men egy kis remiszcenciákkal
telítődött írás jelent meg, amely
a sentai tüzoltótestületről, annak
derekas multjáról emlékezik meg. A
kis cikknek most visszhangja tá-
madt, még pedig a sentai tüzoltó-
ság vezetősége részéről. Készséggel
adunk helyt az érdekes nyilatkozat-
nak, amely a derék tüzoltótestület
félszázados működéséről újabb is-
meretlen adatokat tartalmaz:

A Bácsmegyei Napló mult vasár-
napi számában »Szentai képek« ci-
men egy kis »képet« rajzol a sentai
önkéntes tüzoltótestület megalakulá-
ssáról. Tagadhatatlan, hogy a ké-
pecske kedvesen mutatja be, mint
születik meg egy jelentéktelen, mel-
lékes körülményből valami szép,
nagy dolog. Hogy már az elbeszél
esemény igaz-e, nem tudom, mert
testületünk évlapjain, igen termé-
szetesen, nincs feljegyezve, de hogy
a név és az idő, mely körül forog az
előadott eset, nem történelmi hite-
lességű, az kivilágosodik a következ-
zőkből:

A sentai Önkéntes Tüzoltó Tes-
tület 1874 június hó 15-én alakult,
azóta állandóan működik, él, fejlő-
dik és virágzik. Nem helyes tehát
a cikk azon megismételt állítása,
hogy a testület ezelőtt husz évvel
alakult.

A cikkben említett Heiszler Gyn-
gyovánszky Ferenc 1865-ben szüle-
tett, a testület alakulása idején mind-
össze kilenc éves volt. Nem való-
színű, hogy már ily zsenge korában
akár a tüzoltótestület megszervezé-
sére, akár a sentai szép asszonyok-
ra gondolt volna, minthogy — ha meg
kell vallani — később eleget foglal-
kozott mind a kettővel. A sentaiak
Ferus bácsija — amint a cikk helye-
sen nevezi — 1905 december 27-től
1912 március 17-ig volt a mi testü-
letünknek parancsnoka, majd elnö-
ke. Jelenleg nem lakik ugyan Szen-

tán, de egy tudom, hogy eddig még
nem boldogult meg, mert ha felvette
volna a »megboldogult« jelzőt, bi-
zonyára tudomást szerezünk volna
róla, mert testületünknek ma is tisz-
teletbeli tagja.

Heiszler-Gyurgyovánszky Ferenc
atyja, Heiszler Ferenc, talán jelen
lehetett az alakulás körül, de jelen-
tekenyebb szerepe semmi esetre sem
lehetett, mert nevével csak a meg-
alakulás után egy évre találkozunk.
Nevezetesen az őrszolgálati könyv-
ben fel van jegyezve, hogy 1875 ju-
nius 13. és 14-ike között éjjelen őrsz-
olgálatot teljesít s jelentésében
megírja, hogy ez éjszakán erős, go-
romba szél fújt.

Ily körülmények közt természet-
esen téves a kis képnek igen sok vo-
nása. 1874-ben Pestről Szentára
aligha jöhetett valaki vonaton s így
nem is alakíthaták meg a sentai
testületet a vonaton. A subotica-
őbecsei vonal csak 1889 november
havában nyílt meg s annak megnyi-
tásán mint öt éves kis fiu magam is
jelen voltam. A budapest-szabad-
kai, illetőleg zimonyi vonal — ha
nem csalódom, a 80-as évek elején
épült meg, így tehát — ha meg is
csíhetett, hogy az öreg Heiszler Fe-
renc megkívánta a szép egyenruhát,
testületet nem alakíthatott a vonaton.

Kissé a fantázia szüleménye az,
hogy a tüzoltótestület állására ugyan
eleget jelentkezték, de a legénység
csak nem akart megalakulni. Egy-
koru feljegyzéseink szerint a testü-
let 104 működő taggal alakult meg.
Az akkori szervezet szerint volt
ugyan sok tiszti állás, rang, hivatal
sbb., de ebből a 104-ből tén is és
kellett is hozzá.

Csak mint az akkori gazdasági
viszonyokra jellemző dolgot emleget
meg, hogy a város mindjárt a meg-
alakulást követő napokban 2000 fo-
rint alapítványt tett, hogy annak ka-
mataiból a testület lennmaradásá-
n minden időkre biztosítsa. (Az alan

SAKK

Rovatvezető: Maróczy Géza

74. számú föladvány.

Meuzics J.-tól.

Sötét: K13 B15 Hc3 gy: g2 (4). Világos: Kh4 Va1 Bc2 és e4 gy: d3 (5). Matt három lépésben.

74. számú játszma.

Játszották a Hastingsi karácsonyi versenyen 1922 december 28-án

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like Norman Rabinstein, 1. d2-d2, 2. Hg1-f3, 3. c2-c4, d7-d5, e7-e6, a7-a6.

Régebben Janowski kísérletezett ezzel a védekezéssel, Rubinstein véleménye szerint e lépés teljesen egyenlő játékot eredményez...

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 4. a2-a4, 5. c4x d5, 6. Hb1-c3, 7. g2-g3, c7-c5, e6xd5, Hb8-c6.

Világos az ösmertes Rubinstein-variantába szeretné terelni a játékot, ebben azonban a világos bátyagyalogos állása zavarja...

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 7. f1-f2, 8. Ff1-g2, Hg8-f6, Fc8-e6.

Rendszerint jobb ezzel a futóval nem fejlődni, mert ez a főbbi megjegyzésben adott változatot erősíti...

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 9. elsáncol, 10. Fc1-e3, Ff8-e7.

Tulságos erőszakolt lépés s mint Rubinstein válasza bizonyítja, nem is jó. Helyesebb volt Fc1-g5.

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 10. h6-g4!

A leghelyesebb válasz, a világos vezérfutó nem maradhat egyszerűen ülésben, mert a világos gyalogállás végzetesen megromlanék a csere után...

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 11. Vd1-d2, 12. Vd2xc3, Hg4xe3, Fe7-f6.

A játszma következő része nagyon érdekes csata, sötét hadállása erősebb, világos tehát huszáros rohammal próbálja kiegyenlíteni a hátrányt.

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 13. Bf1-d1, 14. Hf3xd4, 15. Hc3xd3, 16. Ve3-f4, 17. Hd5-c7, c5xd4, Hc6xd4, Hd4-c2, elsáncol.

Világosnak tisztátránya van s így nem cserélheti a tisztéket.

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 18. Ba1-c1, Ff6-g5!

Ez a lépés képezi sötét kombinációjának a kulcsát, világos az anyagi veszteséget nem teheti többé jóvá s játszmája elveszett.

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 19. Vf4-e5, 20. Bd1xc1, Fg5xc1, Ve7-b4.

Erélyes folytatás, bár Ba8-d8 szintén elégtelen volt.

Table with 2 columns: Világos and Sötét, listing chess moves like 21. Hc7xa8, 22. Fg2-e4, 23. Fe4-d3, 24. Bc1-f1, Bf8xa8, Hc2-d4, Vb4-d2, Vd2xd3!

Világos föladványát, a befejezés méltó volt sötét addigi játszma vezetéséhez.

SAKKHIREK

Angliában husvétkor két nagyobb szabású verseny lesz. Az egyik Liverpoolban, ezen Sir G. Thomas, Yates, Blake, Price, Mackenzie, Spencer, dr. Holmes, Mieses és Maróczy játszanak...

Szerkesztői üzenetek

K. András, Sombor. Tudunkkal nem jelenik meg Amerikában angol-magyar nyelvű újság. Forduljon az Amerikai Magyar Híradó Detroit M. S. A.

Temetőben. Verselése még nagyon primitív.

P. Iza, Schermann címe tudunkkal III., Unterweissbergerstrasse 43. I. 7. Mi is érdeklődtünk nála, de kisebb dolgokkal nem foglalkozik.

F. Sz. A negyvenköteteseket az a német tüzéség használta, de az akkoriban megjelent híradások szerint az osztrák-magyar tüzéség állította elő az első ilyen mozsárgyut. A háború folyamán a Krupp-gyár készítette Essenben.

Novl-Vrbsai olvasó. Békében volt a Kirakat című lap Budapestben. Hogy azonban ma megjelenik-e, nem tudjuk. A háború óta nem jelent meg újságkatalógus, most készítenek. Forduljon Darmstadiba (Németország) az Innen-dekoration kiadóhivatalához...

Cs. Pál, V. Kikinda. Verselése sokkal könnyedebb már, ez azonban még mindig nem közölhető.

B. Ferenc, Kanak. Forduljon a baranyai menekültek gazdasági szervezetéhez: Beograd, Radnicski Dom.

Sch. K., Sombor. A doktori fokozat használható, de az ügyvédi kamara itt nem jegyzi be jelöltnek. Amennyiben ügyvédi gyakorlatot akar folytatni, a novisadi ügyvédvizsgáló-bizottság előtt kell ügyvédi vizsgát tenni...

K. Károly, Čerevic. A magyar postatakarék most folyik a tárgyalások. Romániával már megvan a megegyezés. A romániai követeléseket leiben fizeti ki a magyar postatakarék. Az SHS követeléseket valószínűleg dinárban fizetik ki...

L. A., Bajmok. A könyvkereskedői pálya elég jövedelmező. Ha ön 19 éves és három középiskolája van, bizonyára alkalmaznak két évi gyakorlati időre s azután egy nagyobb kiadócégnél működhet. 2. Drogista-segéd is lehet a képzettségével.

B. I., Szecsány. Forduljon a Sascha filmvállalat bécsi központjához: Neubaugasse 1.

Ibsen. A könyveket az Athenaeum-könyvterjesztő Subotica, Alexandrova-utca 1, beszerzi.

Orvos-munkatársunk üzenetei

Aggódó anya. A leírás után Kis fia bőrkiütései már csak azért se lehetnek «csalánkiütések», mert ide s tova két éve állanlag fenn. Ha csalánkiütéssel kezdődött is annak idején a baj, a ma fennálló viszkető bőrkiütés neve: prurigo. E kínzó, viszkető bőrbaj okával és okozójával még ma sincs tisztában az orvostudomány...

N. Zoltán, Cantavir. Bajával orthopéd-sebész specialista-hoz kell fordulnia.

Praxi. A fogai valószínűleg az állandóan használt hypermanganos szárviz-től lettek barnák. E barna elszineződést a következő szárvizvel távolíthatja el: Acidi oxalici 0,50 gm. Aqu. destillata 200.

Szén-séghibák. A gyengéd női kezek

valószínűleg szórakozottságból — el-sikkasztották a névaláírást.

A. A. A morfinisták gyógykezelése a morfinium elvonásából áll. Ha a beteg még nem lépte át a napi negyven centigramm adagot akkor minden veszelé nélkül egyszerre is meg lehet csinálni az elvonást. Ezen adagon túl az elvonást csak lassan fokozatosan, lehet keresztül vinni és csak szigorúan zárt gyógyintézetekben, orvosi felügyelet mellett.

Özv. K. L.-né, Szonta. Tartózkodjék mindenféle szesz italoktól, erősen fűszerezett ételektől. Igyekezze emésztését egy jól alkalmazott karlsbadi kúrával rendbe hozni. Mozogjon sokat a friss levegőn. Kénés-kátrányos szappannal mossa az arcát. A szappanhatot tíz pernyi száradás után meleg vízzel mossa le. Mozdás után a mitesszereket és pattanásokat ki kell nyomkodnia. Elszakára a következő kenőccsel kenje be az arcát: Lanolin, édes mandola-olaj és kénjé öt-öt gramm, Zinkoxyd két és fél gramm.

Bajmok. Wassermann-féle vérvizsgálatot Suboticán dr. Schaffer Aladár orvosi laboratóriuma végez.

J. J., Bács-Topola. — W. A., Senta. — M. A., Mol. Levélben válaszoltunk.

A subotical Müpartolók Köre folyó hó 10. és 11-én este 8 órai kezdettel a Városi Színházban a Zsidó Népkönyha javára jótékony célú előadást rendez. Színre kerül «Sztrájkol a gölya» három felvonásos énekes, táncos bohózat. Jegyek már kaphatók.

Ludasi és királyhalmi falborok! Ludasi és királyhalmi bortermelők saját termékű fajborokat és valódi törkölypálinkákat minden mennyiségben árusítják Suboticán, a volt Szabadkai Takaréks-és Hitelintézet (Szenes-bank) uccára nyíló pincéjében, a zsidó-iskolával szemben, Zmaj Jovin trg 3.

Krishaber Simon hites tőzsdéügynökök irodájukat Jermonska ulica 3. a Gerich-féle házba helyezték át.

Harminc százalékos jégmegtakarítást ér el Goldner Testvérek jégsekreányeival. Bővebbet a lap hirdetései részben.

Legutolsó dívat szerint köppen, kosztüm és ruhák jutányos áron készülnek Rissztics női-szabónál, Somborska-ut. 1.

Bőr- és nemibetegeknek Stari-Bečen rendel dr. Gábor Sándor minden délután. Salvarsan-oltások vérbaajosoknak. Orvosi kozmetika.

Dr. Vécsei Jenő orvosi rendelője nemibetegek részére rendel délelőtt 7-9-ig, délután 2-től fél 4-ig és 5-7-ig. Lakás: Cyrill-metoda-tér 5. I. emelet, Voj-

Bőr- és nemibetegnek Somborban rendel dr. Koralek lakásán (Weidinger-palota I. emelet) délelőtt 8-10 és délután 2-4 között. Salvarsan-oltások vérbaajosoknak.

Meghívó. A subotical zsidó Patronázs Egyesület i. é. március 4-én vasárnap délelőtt 11 órakor a zsidó iskola termében évi rendes közgyűlést tart, melyre az egyesület t. tagjait meghívja az elő-nökség. Targysorozat: Évi jelentés, pénztári jelentés, 3 választmányi tag megválasztása. Esetleges indítványok.

MINDENKI nagy megerősítés nélkül heti 100 dináros előleges törlesztésre szép, elegáns és olcsó RUHÁT KAPHAT csak forduljon bizalommal NÁVAY ISTVÁN uri szabó üzletébe, hol nagy választék van tavaszi és nyári szövetekből Subotica, Somborszki put Nagyteleplom-műgőző Dr. Kiss ügyvéd házában

(*) Dr. Müller Károly Henrik, a budapesti egyetemi orr- és gége-klínika v. orvosa és a beogradi állami köz-kórház fül- és gégeosztályá-nagy négy éven át volt specialistája rendel orr-, szá-, torok és fülbete-geknek Beogradban Poenkarcova ulica 29 sz. alatt 11-től 1-ig és 3-től 5-ig. Távbeszélő 990.

Eredeti németországi TAKARMÁNY- RÉPAMAGOK ECKENDORFI sárga és vörös mamut sib. bármilyen mennyiségben kapható: SZÜGYI SÁNDOR drubizomáangi irodájában KULA Telefon: 26. 1085

Dr. Andrejevics Andra fogászati specialista fogorvosi és technikai műteremt egyévi berlini és bécsi tanulmány után megnyitotta és minden fogászati munkát a legmodernebb kivitelben teljesít. Fogászati laboratóriumában a technikai munkákat fogorvosok részére is Alesch ur, a bécsi fogászati egyetemi klinika volt főnöke végzi. Rendel d. e. 9-12 és d. u. 2-5-ig Kralja Petra Park 7. számú házában az emeleten (volt Reichl-palota), Telefon 4-52.

Bremen — New York Közvetlen összeköttetés gyönyörűen berendezett kormányhajókon. A kényelem, tisztaság és a kitűnő ellátás felülmulhatatlan. Gyors és biztos járatu hajók. „George Washington” „Amerika” „President Roosevelt” „President Harding” Kérjen utbaigazítást és a 153 sz. vitorla-jegyzéket. UNITED STATES LINES Jugoslávial vezárképviselő: Beograd a Beogradska Zadruga palotájában

Mariola arckrém a legjobb arcápoló!

FRISS TÖLTÉSŰ
SALVATOR VIZET

ajánl eredeti árak mellett

COMMERCIA D. D. SUBOTICA

August Schultes Salvatorforrás-vállalat
vojvodinai képviselője és raktára.

Rejtvény.

Múlt vasárnapi számunkban közölt rejtvény helyes megfejtése

Kacagány

Helyesen fejtették meg 34-en. A kitűzött könyvjutalmakat elnyerték 1. Tipográfia Sport Club Subotica, 2. Hauer Évi Senta, 3. Mészáros Lajos Dolnja-Lendva.

A helyesen megfejtők között érdekes könyveket sorsolunk ki.

A könyvjutalom elküldéséhez 4 dinár portó be-
küldését kérjük.

BÉRBEADÓ

ELSZÁMOLÁSRA

A PALICSI STRANDFÜRDŐ

Vendéglője

az idei fürdőszaiszonra.

Érdeklődőknek készséggel szolgál felvilágosítással a STRANDFÜRDŐ IGAZGATÓSÁGA a COMMERCIA R. T.-nél SUBOTICÁN. — Ugyanott főkabines kancióval felvétetik. —

KORSÓS és SCHIRKA
BORPINCÉI, COGNAC, RUM és LIKÓRGYÁR
PANČEVO,
KRALJA PETRA TRG BR. 10.

Elsőrendű

vörös és fehér borok

Kiváló minőségű, saját készítésű
rum, cognac és likőr

Saját főzésű

szilva és törköly pálinkák

Gyors és pontos kiszolgálás!

Mirko Steiner i Sinovi

Főüzlet:

Vukovár

Transito raktár:

Novisad

Ajánl nagyban

Erdélyi fenyő és lucfenyő
fűrészelt anyagokat

mérsékelt napiáron

Bácskai Téglagyárosok
Szövetsége
Székhelye: Kula

Eddigi tagok száma 52. Ezek képviselnek 82 kör- és tábori kemencét. A szövetség célja a tömörülés. — Korlátlan munkaidő, hasonlóan mint a gazdasági munkánál. Irányító eljárás a munkásszerződéseknél.

A tüzelőanyag minél jutányosabb beszerzése. Érdekeinket minden irányban, ugy a munkaadó, mint a munkás szempontjából közös erővel megvédeni.

Kartársaknak, akik még nem tagok, szívesen küldjük meg — kívánatukra — az alapszabályokat.

Az igazgatóság

BRANDECKER FERENC
POSZTÓGYÁR B. T.

Alapítva **KULÁN** Telefon
1906. **40.**

Sürgőnycim: Tuchfabrik.

Gyárt mindennemű

Cheviot posztót
modern divatszinekből
és egyenruha posztót.

Szügyi Sándor árubizományi irodája Kula

Sürgönycim: Szügyi.

Telefon-szám: 26.

RAKTÁRON TART: **CUKORÁRÚT,**

szállít vaggontételekben eredeti németországi

Takarmányrépamagot (Eredeti sárga, vörösmamut stb)

„PUCH” gyártmányu **kerékpárok**
motorokat, alkatrészeket stb.

Tüzifa, Kőszén, Koks

állandó nagy raktár (a katolikus templom mellett.)

Foglalkozik ezenkívül mindennemű áru behozatalával és kivitelével.

MARTINOVITS D. D. KULA

fém-, lószerszámveret- és épületvasalás-áru gyára.

Jugoszlávia legmodernebb berendezésű gyára.

Saját ércöntőde. Saját nikkelező-telep.

Gyárt:

Lószerszám vereteket. Nikkel, réz, nikkelezett és vas-
vereteket, lakkozott kivitelben az összes létező formában.

Épületvasalásokat. Nikkel- és réz-, ajtó-, ablak-kilincseket,
kalaphorgokat, ernyőtartókat és függöny-karnisokat.

Novivrbasi Gyufagyár R. T.
 ——— Alapítatott 1912 ———

Novivrbas

REICH és FRIEDMANN
 RÖVIDÁRU és FÜSZERNAGYKERESKEDŐK

NOVIVRBAS

**ERDŐS, WORST
 és BREITWIESER**

FÜSZER, FESTÉK
 és RÖVIDÁRU
 NAGYKERESKEDŐK

NOVI VRBAS

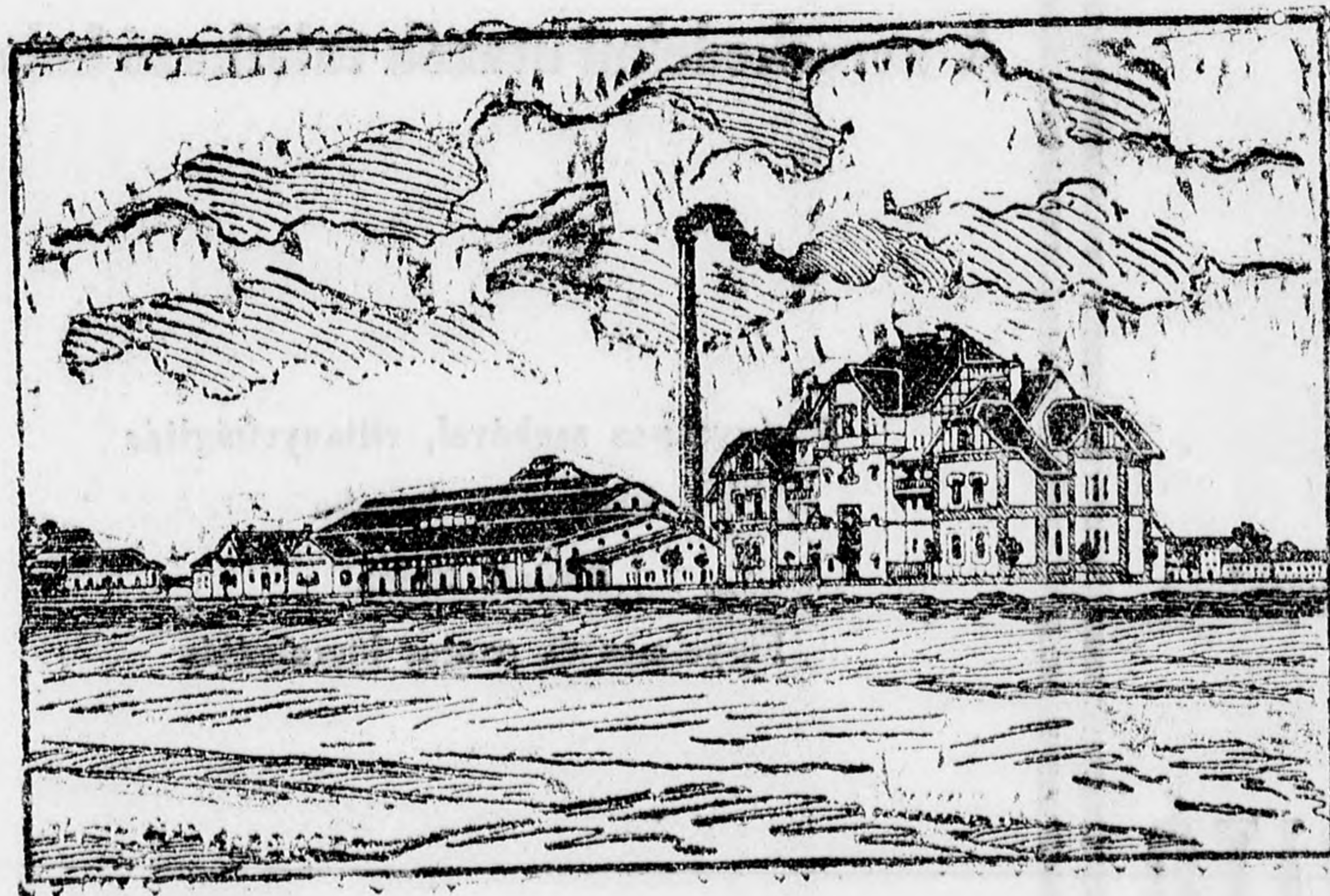
Fischer és Társai

fűszer, gyarmatáru, festék
 és rövidáru nagykereskedés

Novi Vrbas

Szolid árak
 Figyelmes kiszolgálás

Wighart Testvérek Kula bőrgyára

Gyárt: Elsőrendű

SZINES BOX

és

SEURO bőroket

és mindennemű más

bőrárukat.

Szállítás az ország minden részébe !

Alapított 1825.**Alapított 1825.**

Krämer & Hahn

kalap- és kalaptomp-gyár

Sürgöncim: Kalapgyár Kula.

Sürgöncim: Kalapgyár Kula.

**Gyárt a legújabb divat szerinti formában és színben
mindenféle**

KALAPOKAT

és kalaposok részére

TOMPOKAT

Szücsöknek! Mindenféle szörmefestéseket a legjutányosabb áron eszközöl.

Fürst és Szegő

gabonakereskedése

Kula**VESZ és ELAD:****Mindennemü gabonaféléket,
és
Mezőgazdasági terményeket.**

Modern berendezésü

KUKORICASZÁRÍTÓ

**Napi 300 métermázsa
teljesítő képességgel.**

HOTEL VOJVODINA SZÁLLODA KULA

TULAJDONOS: ENDLEIN JÓZSEF.

A kereskedelmi utazók találkozó helye

8 kényelmes szobával, villanyvilágítás

Elsőrendű konyha

Kitűnő italok

Figyelmes és pontos kiszolgálás

Minden este

Rácz Jóska zenekara játszik

POLLÁK JAKAB ÉS FIA

BOR-, SŐR- és PÁLINKA NAGYKERESKEDŐK

ALAPITVA: 1890

KULA

TELEFON 5 és 45

**Saját
szüretelésű
kitűnő fajborok**

Kisüstön főzött szilvorium, eper és törköly

Rum, likör, cognac

Pontos kiszolgálás

Szolid árak

Kula és vidéke jobb közönségének
találkozó helye

NUSZ FÜLÖP

„SÁRGA KERT“ VENDÉGLŐJE.

Elsőrendű konyha.

Kitűnő italok, figyelmes kiszolgálás.

Gyönyörű kerthelyiség.

KULAI HITELBANK R. T.

Alaptőke 300.000 D Tartaléktőke 130.000 D.

Foglalkozik a banküzlet
minden ágával. Áruosztály

Leszámítol váltókat, előleget értékpapírokra,
számlákra.

Finanszíroz ipari és kereskedelmi vállalatokat.

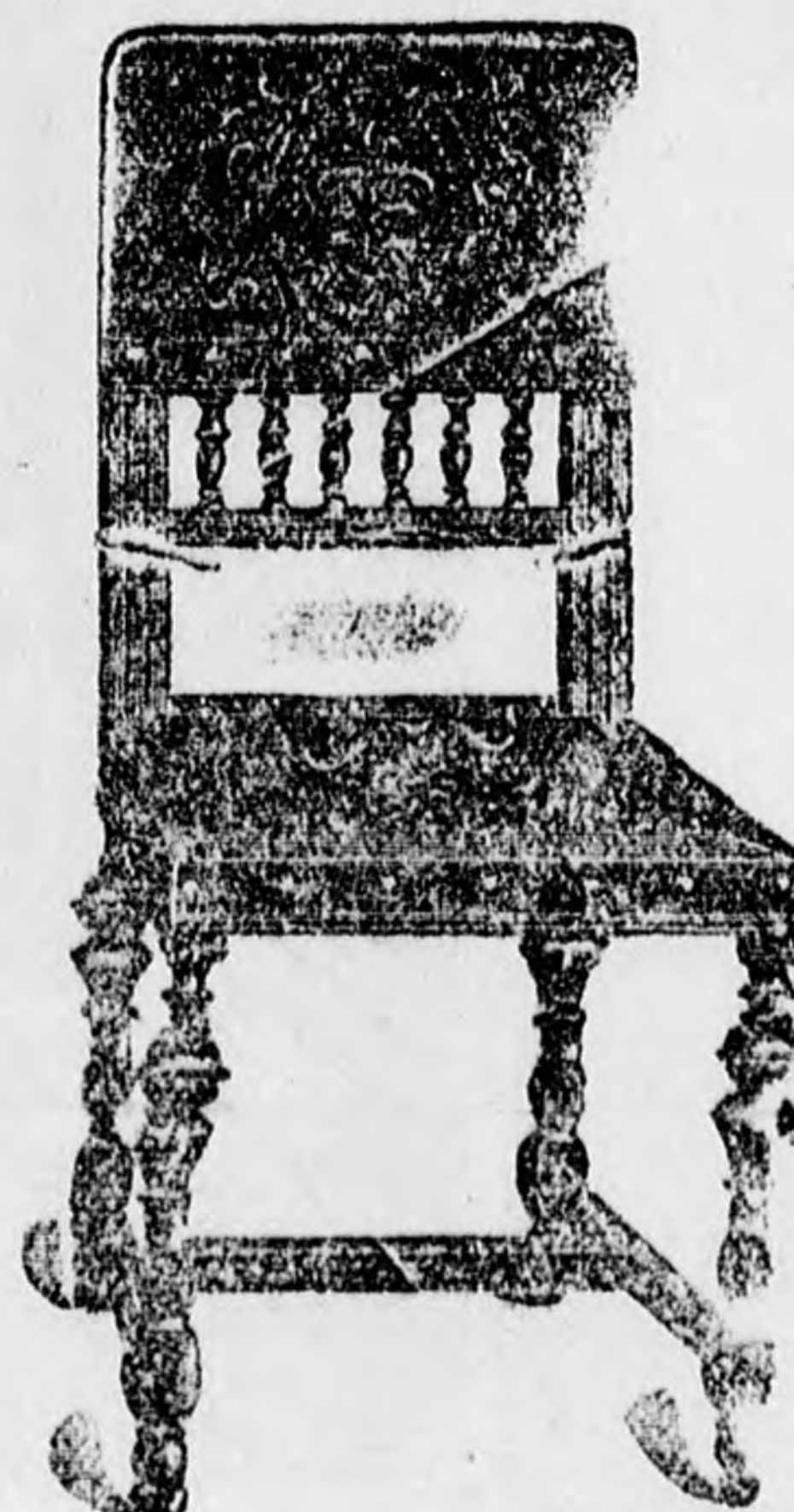
Blantz Mátyás

fa-, és esztergályosárak ipartelepe

Kula

Készít :

Butorasztalos kellekeket, kefekötők-
nek szükséges összes faárucikkeket.

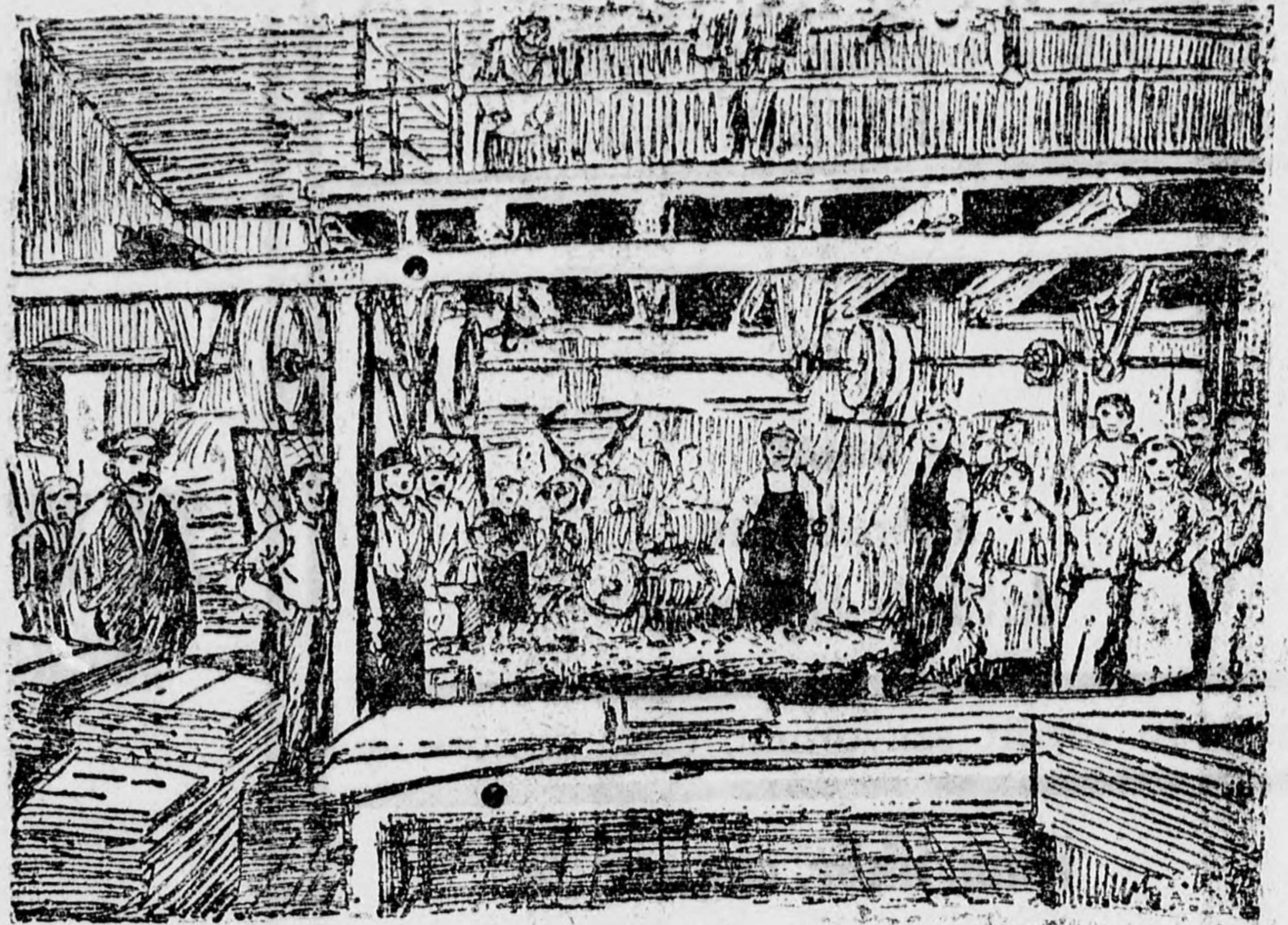

Kivánatra árjegyzéket ingyen és bérmentve küld.

FABRIKA SÉCERA

AKCIONARSKO DRUŠTVO

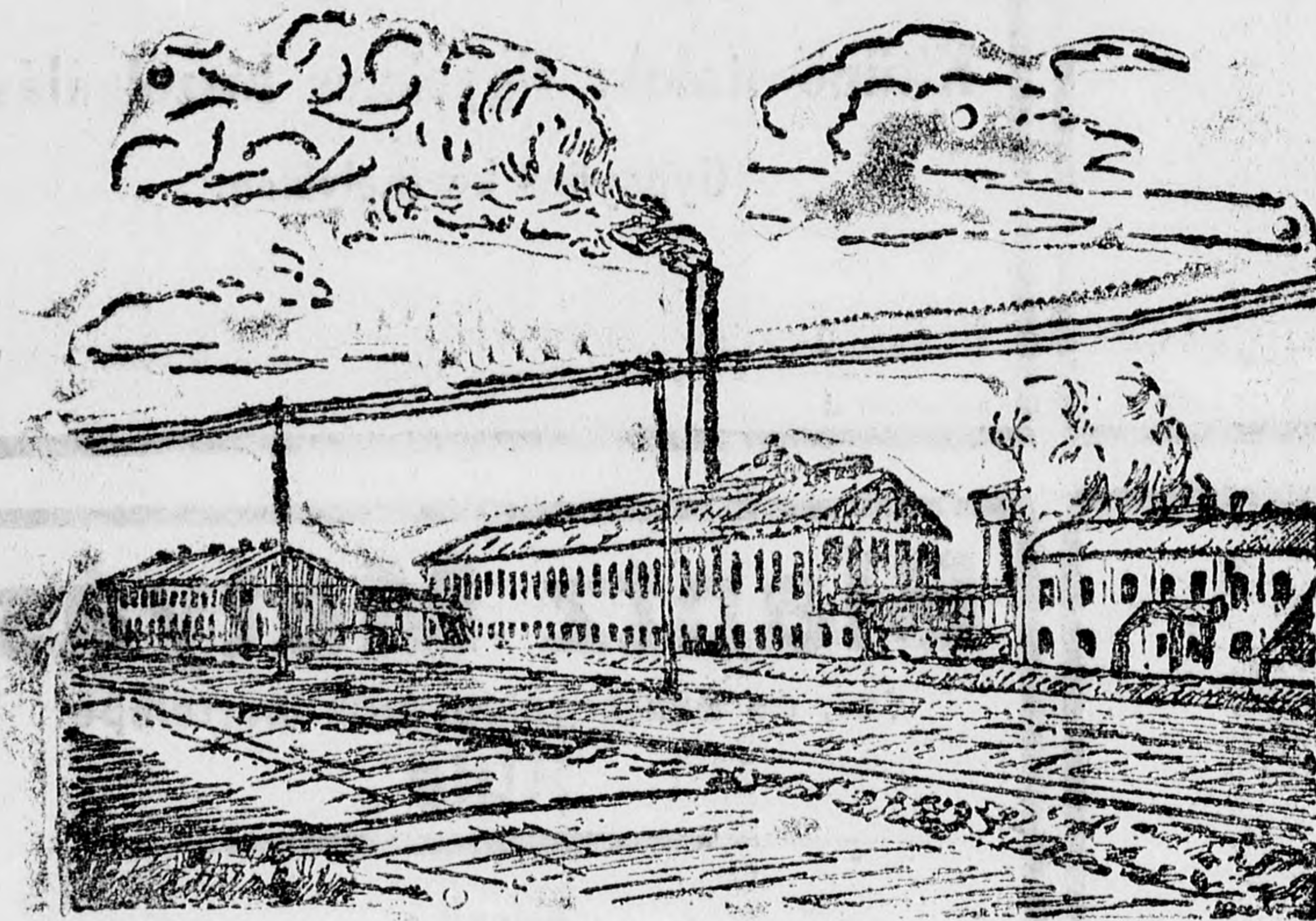
NOVI-URBAS

A FINOMITÓ

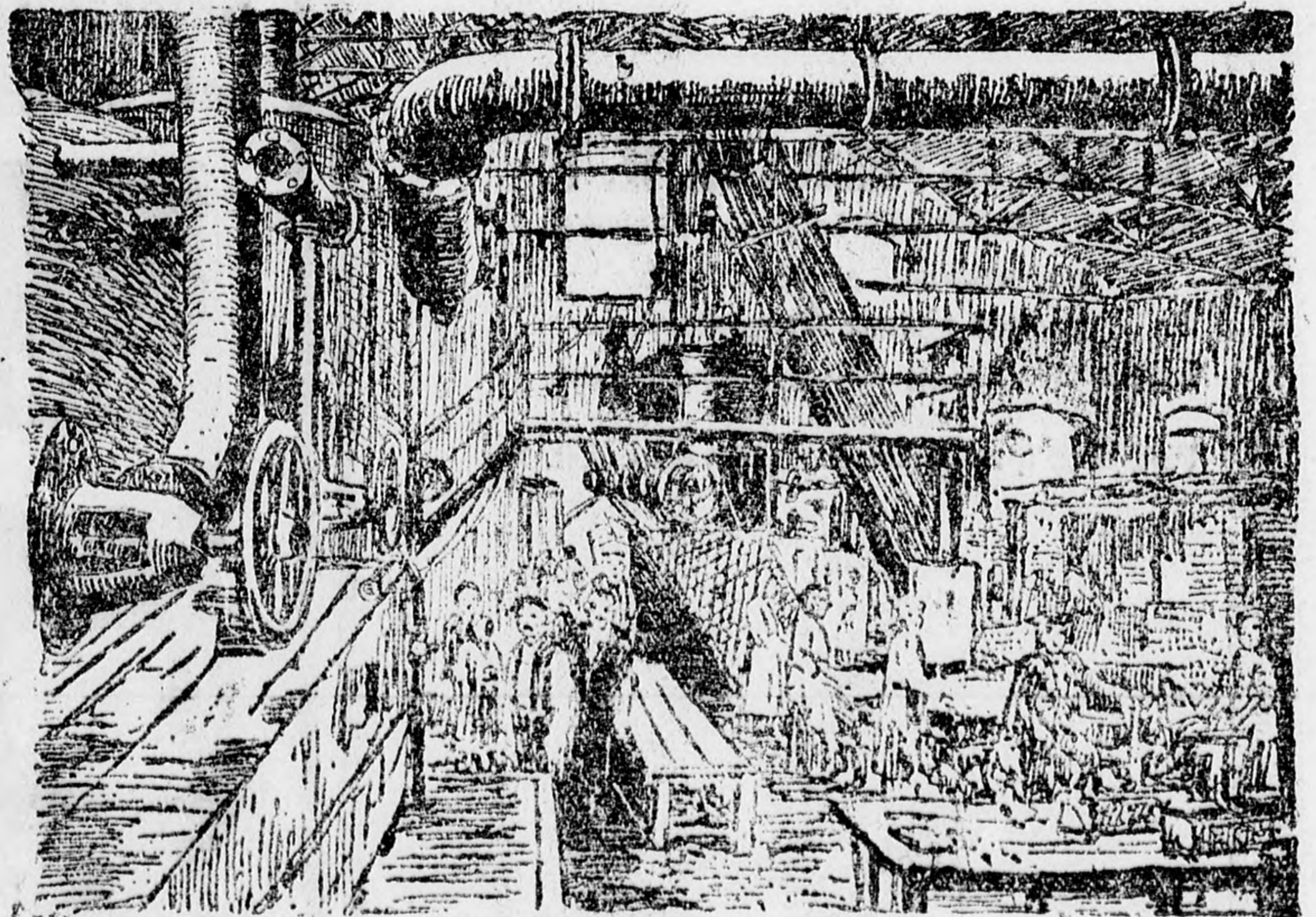
Bácsmegyei Cukorgyár

Részvénytársaság

A CUKORGYÁR LÁTKÉPE

Az ország
legnagyobb
cukorgyára

RÉSZLET A FINOMITÓBÓL

Ne vegyen és ne fogadjon
el mást, mint
„VULKÁN”
„ETERNA”
GUMMISARKOT

mert az:

Legjobb
Legolcsóbb
Legtartósabb
Aki mást vesz, vétkezik a hazai ipar és valuta ellen!
„VULKÁN”
gumiáruraktár Vel. Bečkerek
Obala Princeza Jelena (Gizella-part) 7.

Értesitem a gazdálkodó és jószágtartó
közönséget, hogy Trenkova ul. 8. Sántha
szanatóriummal szemben levő házamban
**Takarmány és termény-
üzletet nyitottam,**
ahol minden időben elsőrendű széna,
szalma, szecska, zab, kukorica kicsinyben
és nagyban kapható.
Tisztelettel
HORVÁT JÓZSEF.

FÜZŐK

Legjobb szabású halcsontos, —
halcsont nélküli gumival és be-
bujóstiműzők, melltartó gyomor-
szorító

Haskötők

orvosok által legjobban elis-
mert és ajánlott szabás szerint
készítik. Vidékre súsz és csipő
méret beküldése után

VIRÁG LEONTIN

Kralj Alexander ul. 11. Nemzetivel szemben

KOVINI BANK R. T.
FAOSZTÁLYA, KOVIN.

Épületfa; deszka, lécz, zárléc, gömbfa.
Asztalosáru, puha és keményfa.
Állandó nagy raktár. — Olcsó árak.

Fűrészgárunk és modern berendezésű fage-
munkáló telepünket legközelebb üzembe be yezük
Mindenféle rendeléseket fűrészeléi épületfára, ajtó-
ablakok, butorok és különféle tömegcikkék
gyártására elfogadjunk.

Utazót

ki Ó-szerbiában más cégnek is utazik és
kollektívot egy tömegcikkéből vállal keres
Hess Antal butorgyára Veliki Kikindán.

ZSOLDOS

TANINTÉZET BUDAPEST,
VII., Dohány-utca 84. — Telefon József 124-47. sz.
a legjobban készít elő magánvizsgákra.

**ELADÓ
HÁZTELKEK
BEOGRADBAN!**

Generalna Filijala za Vojvodina Prve
Srpske Zemljoradničke Banke
Vel. Bečkerek, Petrogradska ul 13.
Telefon 100.

Parcellázza és eladja
a Banjicai dombon (Banjičko brdo)
levő birtokát. A parcellák Öfelsege
nyári laka és a nőorvosok szanató-
riumának közvetlen közelében vannak.
Legolcsóbb árak és legkedvezőbb fize-
tési feltételek. Felvilágosítással a leg-
nagyobb készséggel szolgál a fenti bank

Eladó egy 45 orsós komplett 1393
gyapjufonoda berendezés
3 lóerejű szívógázmotorral
ifj. Balogh Gábornál St. Sivac 251a.

DIONIČARSKO DRUŠTVO
U ZAGREBU
BEOGRADSKA 2
Telefon 23-88.
Táviratcim: „ASTRA”

Fontos gyárosoknak
és gazdáknak!
Kérjen felvilágosítást
és árjegyzéket!

Rendkívül nagy

BENZIN

megtakarítás
a monopolizáltak lerovása
nélkül

benzinszabadraktáron kból
ab VRAPČE (Zagreb mellett)

I-a kétszer raffinált
petroleum,
gázolaj
mindennemű ásvány
és hengerolaj
amerikai eredetű.

Autóolajok,
tovottzsir
és parafin
1226
a legolcsóbb napi árakon.

Lakások,
szőnyegek,
butorok
villamos uton való
portalánítását
vállalja
„Mechanik”
villanyfelszerelési vállalat
Vilsonova ulica 16.

Obendorfi és Kwodlinburgi
valódi német faj

répamagvak

lucernamagvak, muhar-
magvak, búkkönymagvak,
kerti vetemény és virág-
magvak

nagyban és kicsinyben
KLEIN GEZA
nagykereskedésében
Subotica, Bene Sudarevi-
ćeva ulica. 1562

NATALIA CREM
NATALIA SZAPPAN
NATALIA PUDER
BIBIANA kézfinomító
legjobb szépitő szerek a
világon
Készítője

Joanovics Sima
gyógyszerész és illatszerezs
Debeljača. 236

NŐSÜLNE
28 éves izr. jómegjelenésű
intelligens
malomtárstulajdonos.
Nősülés esetén másik felét
is megveendő. Megfelelő ho-
zománnyal bíró jobb esz-
lábból való lányok vagy
hozzátartozóiknak választ
„Ideális élet” jellegére Block-
ner I. hirdető irodájába,
Budapest, IV. Semmelweis
utca 4. kérem.

MÉSZ

hőfehér állandóan
vagontételekben.
Kovácsszén, faszén,
kátrány, kátránypapír
cement, budaiföld,
festék, firnisz
legolcsóbb áron
nagyban és kicsinyben
kapható:

D. JENE
Subotica
Skadarska ulica 4,
(zöldfa koresma mellett)
levő utca.) 1281

Egy jókarban levő
6 személyes 20 1/4 HP

Martini autó

jutányos árban
azonnal eladó.
Bővebbet Dr. Szántó
Miklós Sombor Apa-
tini u. 44 szám. 1516

TELEFON: 22-94
BRZOJAV:
SILA ZAGREB
DRAŠKOVIĆEVA UL. BR. 11
DOPRAVLJA, MONTIRA, IZRADJUJE I
PRODAJE STROJEVE I STROJNE DI-
JELOVE. — PRODAJA STROJARSKO
MATERIJALA. — LJEVAONICA ŽELJEZA
I KOVINA.

Vas- és fémöntvényeket

gyárt, nikkelez
és galvanizál: 9333
KRAUSZ
VELIKI-BECKENEK,
a törvényszéki palota mellett.
TELEFON SZÁM 329.

ORTH. כשר

étkezde

Hermann Berger
Subotica
VI. Madjarska ulica 9.
Abonnensek felvételnek

ÜZLETMEGNYITÁS.

A Pančevoi Srpska Banka R. T.
faosztálya KOVINBAN megnyit,

ahol mindenféle építéshez és asztalosoknak szük-
séges faanyag ugy kicsinyben mind nagyban előnyös
árak mellett dus választékban kapható,
Fatelepünk közvefennül a vasut állomásból kiágazó
sinek mellett fekszik 1285

ERNYŐÁTHUZÁST

és mindenféle javítást vállal

GEWÜRZ ADOLF
Sombor, Apatinska ulica 11.

Nagy választék kész ernyőkben és min-
denféle Klöppl csipkékben és himzéseken.

Ujonnán megjelent

szépirodalmi művek, ifjusági iratok, zeneművek
gazdasági és ipari (technikai)
szakkönyvek

nagy választékban legalkalmasabban beszerezhetők
HEUMANN MÓR
könyv- és zeneműkereskedésében Subotica.
Papírarak. — Írószerek. — Irodai felszerelések.

ELADÓ VÁMMALOM

ujonnán épült, nagy környékkel, fehér és lapos ör-
lésre berendezve, 5 cilinderral, 3 pár hengerrel, 2
pár lapos kövel, 45 HP nyersolajmotor, minden a
legjobb állapotban
F. FOCK, HENGERMALOM BROD n/S,

Bécsi Nemzetközi Vásár

1923. március 18-tól március 24-ig

Az előállítás költsége megváltozása folytán

verseny nélküli ajánlatok

minden szakmában

4000 bel- és külföldi kiállító.

Mindennemű felvilágosítással szolgál a

Bécsi Vásár r. t. Bécs VII., Messeplatz

továbbá a következő tiszteletbeli képviselők és hivatalos utbaigazítóhelyek:

Subotica: Özv. Halbrohr Sándorné

Osijek: Hugo Schön

Novisad: „Sava” nemz. szállítmány. Miletićeva 15.

Sürgöncim: Jutešić, Novisad. Telefon: 403.

Schiff Ábrahám

Futoški put 4. NOVISAD Futoški put 4.

Gyár: a kamenici uti átjárónál.

ZSÁK PONYVA ZSINEG
nagykereskedés

ZSÁK és PONYVAKIKÉSZÍTŐ
és varrótelep.

Fiókok: Beograd, Kraljevića Marka ulica 7.

Wien, Blindengasse 46/a.

Budapest, Vilmos császár ut 33.

Gyár: Budapest, Daróczy ut.

Külön ponyva és zsákkölcsönző osztály.

Használt zsákok vétele és eladása!

Hengerrovátkolást

és csiszolást

legújabb rendszerű gépekkel, esztalgályozást, gyalulást, fogaskerék és más marásokat gyorsan és pontosan teljesít

Székely Betalan Ada (Bácska)

gépjavitó műhelye.

ELADÓ

Grabovac község határában, Svilajnica község közelében az ugynevezett

„UM”-birtokcsoport.

Felvilágosítással szolgál Krušić Timotiji közs. pénztárnok Svilajnicán és Beogradban Milorad D. Parzanović fűszerkereskedés a Jugovićeva és Dobračina ulica sarkán. Telefon: 473.

1618

Elsőrendű száraz bükkhasáb

TÜZIFA

apritva is kapható, házhoz szállítva a legolcsóbban

COMMERCIA R. T.

Antunovićeva ulicai fatelepén.

TELEFON 4-17.

Pontos mérlegelés és gyors kiszolgálás.

DUGHAGYMA

szép, apró, gömbölyű, valamint

alma és narancs

legolcsóbban kapható

J. ČAKOVACNÁL

Novisad, Futoški 29. az udvarban.

Fűszer, gyarmat és festékárú nagykereskedésben

2 idősebb segéd

kik utazásra is vállalkoznak,

azonnali alkalmazást kaphatnak

RACIĆ GYÖRGY-nél, SOMBORBAN.

Előnyben részesülnek, kik katonai kötelezettségeiknek eleget tettek és beszélnek a szerb, magyar és német nyelveket. Ajánlatok fenti cégre küldendők.

180

korona

apritott fa

hívánatra házhoz szállítva

Hasábfá kicsinyben

és nagyban

Ajánlatok viszonteladónak

I. rendű darabos meszet.

Werber Emil

Paja Kulundžića ul. 45.

Novi Sadi ügyvétség keres
tőkével bíró

TÁRSAS

ki a vezetésbe is közre
működik. 1923

Ajánlatok „Biztos megél-
hetés” jellegre Schmolka
hirdető irodába Novi Sad
Futoški put 2. kéretnek.

Jindrich-féle függőleges kövidaráló malmok, Hoffherr és Schrantz-féle mezőgazdasági gépek, Eberhardt-féle vaddisznójegyű egyes és kettős ekék, stajer rudvas, abroncsvas, gömbölyű beszemer acél, Winter-tengelyek és vaslemezek minden méretben állandóan raktáron vannak

Guba József

vas, szerszám és mezőgazdasági gépkereskedésben

Bácska-Topola

179

HENGERSZÉKEK

SIKSZITÉK és

MINDENNEMŰ MALOM- GÉPEK

előnyös kötések alapján azonnal és rövid határidőkre szállíthatók.

IVAN SCHWANDTNER

malomépitési vállalkozás

VINKOVCI

1394

Keresünk

KERESKEDŐSEGÉDET

műszaki kereskedésünk részére lehetőleg szerb nyelvtudással. Ajánlkozhatnak vasszakmabeliek is.

Ugyanott kerestetik

IRODAI GYAKORNOK

Szerbül tudók előnyben részesülnek.

ERDŐS HENRIK és TSA

műszaki kereskedés

NOVISAD, TEMERINSKA ULICA 8.

Perfekt német-magyar

gyorsirónő

mezőbéli belépésre Becskerekre kerestetik. Mindkét nyelv tökéletes tudása feltétel. Szerbnyelvi tudással bírók előnyben. — Cím: Novi Sad, Poštanski pretinac 49. 1468

APNEUS MICHELIN CABLE

UT TÖMÖRGUMMI
TEHERAUTÓK
RÉSZÉRE

R. JURZA ZAGREB, NIKOLIĆEVA
ULICA 9.

Telefon: 27-80.

Távíratcím: GUMMIJURZA ZAGREB

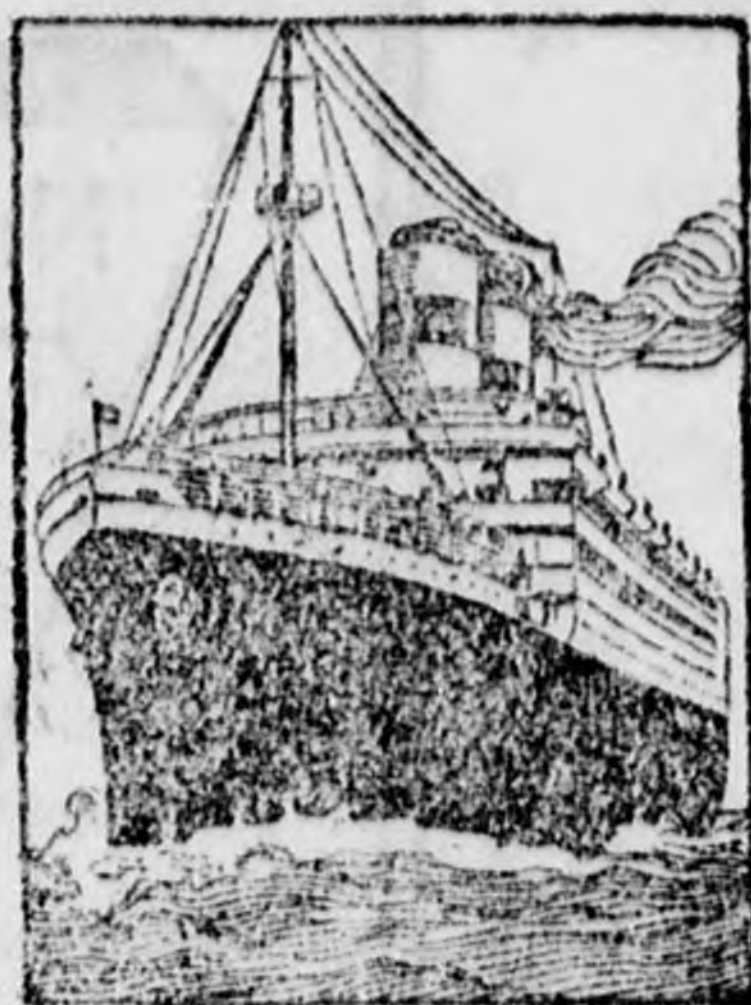
MINDEN
NAGYSÁGBAN
RAKTÁRON
AUTÓKELLÉKEK

ELADÓ

3 darab Cornwall 100 m³ tüzfűtletű, 1 drb. Tischbein-féle 49 m³ tüzfűtletű 10 atm. gőzkazán 200 HP Brünni álló gőzgép 220 voltos egyenáramu generátorral kapcsolva 40 HP stabil Hock gőzgép magas és alacsony kondenzációs, Vízisztító, szűrő és lágító berendezés, 220 Voltos egyenáramu elektromotorok és dinamók 50 HP 3100 Volt 15 Amp. forgó áramu elektromotor 2-3° Garveus szivattyúk 3000 és 5000 kgr. hordképességű futódaru, 50° transmissiók, Jéggyártó és hűtő berendezések, fa és vas rezervoárok 0.5 m³-től 20 m³-ig. Forrcsövek 100-200 m/m-ig nagyobb mennyiségben. Gőzszelepek. Vízolattyúk. Tartalék hengerek hengerszelepekhez. Pick-féle szabadalmazott szellőztető gyáriablak vasa ácsok. Tranzport csigák (Schnecken) 2 drb. masszív cilinder szita T gerendák 1-től 10 mtr. darabokban 200-400 m/m-ig. Magánjáró Máv. gyártm. 6-os és 8-as cséplőgarnitúra 5 HP állógőzgép kazánal. 35 HP Diesel motor. 100 m/m Centrifugal, 250 mm Rotációs szivattyú, Zenith karburátorok. **Uj és keveset használt eredeti Wolfner-féle gépszijak 130-200 m/m-ig. — Dupla szijak 180-300 m/m-ig.**

Petráss László Vel. Bečkerek

Risz. Brig. (Aradaczi) ul. 2218.

Királyi Holland Lloyd

rendes gyors- és postahajók

Amsterdamból és Cherbourgól

DÉLAMERIKÁBA

Rio de Janeiro, Santos, Montevideo és Buenos Airesba. — Mindennemű felvilágosítást nyújt: Királyi Holland Lloyd Jugoszlaviai vezérképvisellete Jugoszlavenska Banka d. d. Zagreb B Cesta 33. Telefon 24-65. — Sürgőnycim: „Realloy“ Zagreb.

VULKAN

szalma- és nemezkalapipar speciális üzemre berendezve

SUBOTICA, Strosmajerova ulica 20.

Készíték legalacsonyabb árakon minden minőségű szalmakalapot. — Vállalok javításra mindenféle szalmakalapot a legújabb párisi modellek szerint. — Finom ízléses munkát és lelkiismeretes munkát garantálok. — Uj kalapot vagy átalakítást kívánságra 2 óra alatt elkészíték.

1317

Asztalos mesterek és gyárosok figyelmébe!

Ajánlok sombori raktáramról minden mennyiségű kihűlt nemes furnirt: Citrom, virágkőrös, madár jávor-szemcsés (Fogelaugenahorn) amerikai dió olasz-jávor, tükör mahagoni, cuba mahagoni, Sappali mahagoni, palisander, ugyszinté az ezekhez szükséges 3 m/m vastag blindfurnirt is. Szalítható azonnal a megrendelés napján. Ajánlattal szolgál

SPITZER HERMAN, FAKERESKEDŐ

tengerentuli furniok és összes bútorgyárt. szükséges ke lékek nagyban eladása **SOMBOR**, Karagyorgye ulica broj 8. Vaspályával szemben. Telefon 229 és 228. 1230

Szöllő karót

tölgyfából hasítva

puhafát

köszenet

bükkszaszenet

szállít azonnal, vagy minden vasuti, vagy vizállomásra kedvező feltételek mellett:

1387

Braća Krajačević

fa- és szénagytelepe

Telefon: 165.

Novi Sad.

Tüzmentes**pénzszekrényeket**

és

okmányszekrényeket

ujjonnan készít és régiöket javít

Kirschner Mihály Sombor

Sveta Roka ulica 8.

Állandó nagy raktár! 176**KÖLTŐGÉPEKET**

komplett háromfüdvarokat mint fő- vagy mellékkereset, szakszerűen berendez a világíró költőgépgyár

RICHER & CO. INZERSDORF bei WIEN
Árajánlat ingyen. — Képes árjegyzék 2000 osztrák korona.

Aklalmi vétel!

Dus választéku raktáram és a mérsékelt árak minden versenyt kizár!

Alkalmi vétel!**Angol bársony szilcskin**

minden divatszínben

Ruhabársony

minden divatszínben

Sifonbársony

minden divatszínben

Női kalap bársony

minden divatszínben

Selyem gallérbársony

minden divatszínben

Velur de lin

legmodernebb színekben különböző minőségben

Ondula szövetek

legújabb gyermekabátok, házi ruhák, ruhák és sapkáknak (métere 60 dinár,

Férfi szövetek

nagy választékban öltöny, szmoking, zsakett, nadrág, frakk és télikabátoknak.

Női szövetek a legmodernebb színekben

női szövet, trikot, gabardin 100, 120, 130 és 150 cm. szélességben. Szerzs szövetek 100 és 130 cm. széles, a legmodernebb színes és deszinált „Bajadere“ szövet utcai és házi ruháknaktovábbé mindennemű férfi szövet.

Párisi ujdonságok!

9120

Párisi ujdonságok!**Dodjic Kosta**

divatárúkereskedése

Sombor**Kraljević Djordje ulica 3.**

a szerb templommal szemben. Telefon 342.

Legfinomabb cérna-vásznak és sifonok ágyneműkre és női fehérneműkre.

Báli toalettékre:

Charmoz, satin-de-sin, krepp-marokin, krepp-zsorzsett, krepp-ida, krepp-banjo, krepp-Antineja, krepp-miranda, krepp-floris, krepp-sifon, krepp-satin-Milburg, Zsersz, Zenana, krepp-de-sin, popelin, taft, fajl-superier, szura, kasmir és félselyem a legmodernebb divatszínben és desszínben

Deszinált legújabb félselymek és selymek, paplan-atlaszok

140-160 centiméter szélességben különböző színekben.

Sombor látványossága

Konyovits Sava

divat és textiláru üzlet

Sombor

Kralja Aleksandra (Fő) u. 6.

**Megérkeztek a tavaszi
ujdonságok.**

Női és férfi ruhaszövetek.

A legfinomabb angol, francia és cseh kosztüm szövetek.

Francia selymek, crepp-de-sin, charmós, crepp-giorgette, crepp-marokkin, crepp-super, muslin-de-sin, taft-papilone, feile és paplanselymek. — Bársonyok.

Batiszt és grenadin.

Etamin és zefir stb. stb.
Menyaszsonyi kelengyék. Fehérnemű vásznak. A legkülönbözőbb és legizlésesebb minták. Fügönyök, szőnyegek, ágy- és diványtakarók stb. stb.

A legmérsékeltebb árak!

A legnagyobb választék!

Nagykereskedők figyelmébe!

**A BÁNÁTI BE- és KIVITELI R. T.
VEL. BEČKEREK**

mint a STANDARD (volt Gyulai) temesvári, kötőszövőgyár, harisnya gyártmányainak jugoszláviai kizárólagos egyedárusítója, ajánl mindennemű

női-, férfi és gyermek harisnyákat

raktárról, eredeti gyári áron.

Iroda és raktár:

VELIKI BEČKEREK, Vojvoda Bojevića (Vörösmarty) utca 15. — Telefon: Interurban 237. sz.
Sürgőnycim: „IMPEX“ vel, Bečkerek,

EXPORT

„WEKASS”

IMPORT

VEZÉRKÉPVISELETEK KÖZPONTI IRODÁJA

TELEFON: 1-12. NOVISAD JEVREJSKA UL. 7.

SÜRGÖNYCIM: „WEKAS”

Van szerencsénk az összes jugoszláviai kereskedő urakat tisztelettel értesíteni, hogy a fenti törvényszékiileg bejegyzett cég alatt magunkat Novisadon önállósítva, export és import üzletek lebonyolításával foglalkozunk. Vezérviselesei vagyunk elsőrangú külföldi gyáraknak a következő szakmákban:

**KÖTÖTT- és SZÖVÖTT-ÁRUK, SOLINGENI ACÉL-ÁRUK,
KOKUSZ- és JUTTA-SZŐNYEGEK a legfinomabb kivitelben,
NYAKKENDŐ GYÁKTMÁNYOK, valamint
FÉRFI és NŐI RUHASZÖVETEK**

Mint hogy mi is mintakollekcióval vagyunk ellátva, kérjük, amennyiben szükségletét beszerezni óhajtja, tőlünk mintákat kérni, amelyeket mi mindenkor bérmentve küldünk meg üzletfeleinknek.

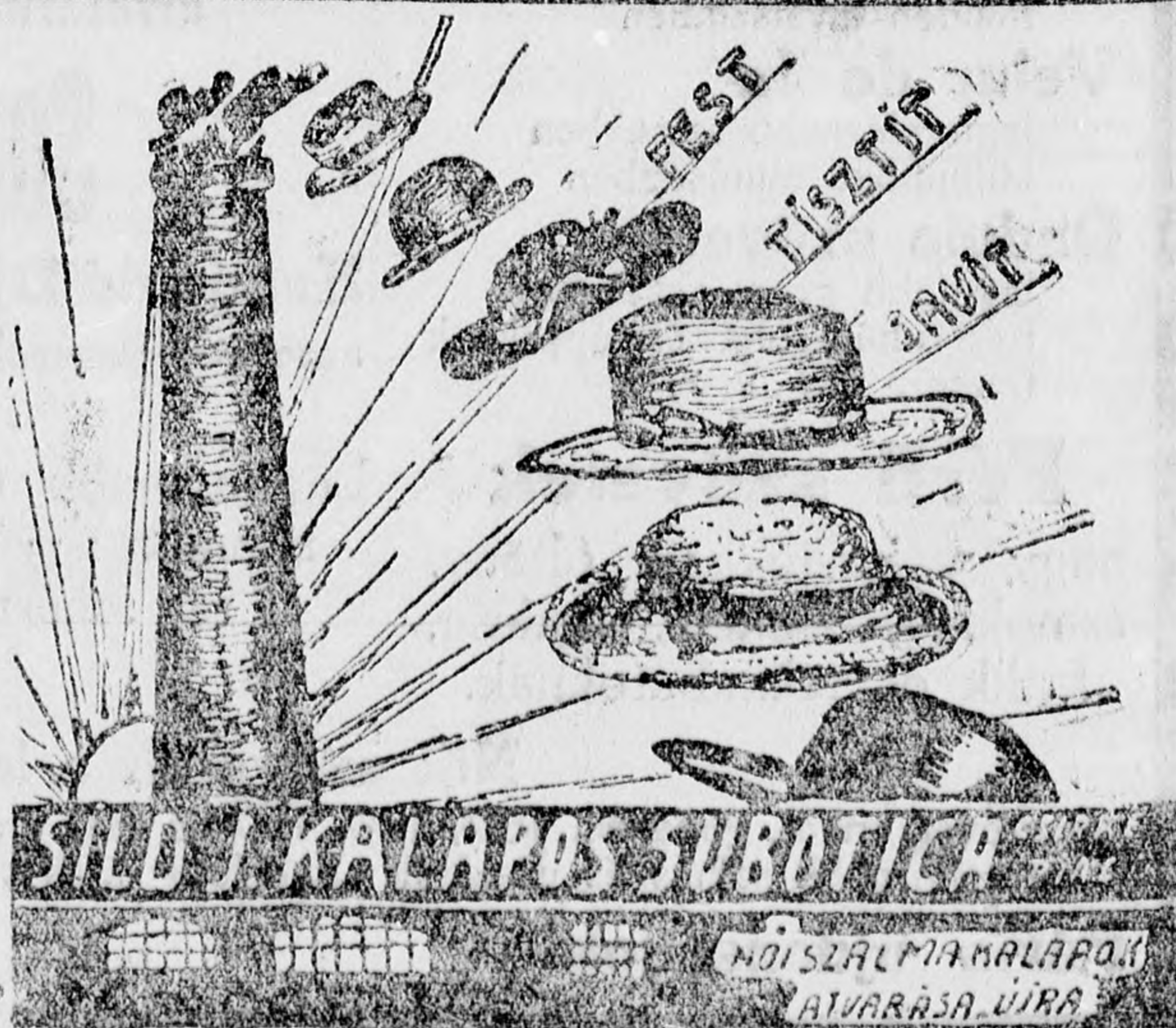
Amidőn biztositjuk a t. kereskedő urakat, hogy megbízásaikat mindenkor azonnal és a legkedvezőbb feltételek mellett intézzük el, vagyunk a legmesszebbmenő szives támogatást kérve, kiváló tisztelettel

1447

„WEKASS”

FÉSŰK
LŐSZERSZÁMVERETEK
„BUTONIA” D. D.

TVORNICA DUGMETA, ROŽNIH I METALNIH PROIZVODA
TELEFON 12-93. SZ. ZAGREB HORVAČANSKA C. 29.

NOVIZALMA MALAPOK
ATVARAŠA UJRA